

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
JEAN RICHARD DE LA TOUR IŠVADA,
pateikta 2020 m. gruodžio 9 d.¹

Byla C-414/20 PPU

**MM
baudžiamoji byla,
dalyvaujant
Spetsializirana prokuratura**

(*Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamųjų bylų teismas, Bulgarija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Europos arešto orderis – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – 6 straipsnio 1 dalis ir 8 straipsnio 1 dalies c punktas – Perdavimo tarp valstybių narių tvarka – Europos arešto orderis, išduotas remiantis nacionaliniu aktu dėl kaltinimų pareiškimo – Sąvoka „arešto orderis arba kitas tokį pat poveikį turintis vykdytinas teismo sprendimas“ – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 47 straipsnis – Veiksminga teisminė gynyba“

I. Įvadas

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos², iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pagrindų sprendimu 2009/299/TVR³, 6 straipsnio 1 dalies ir 8 straipsnio 1 dalies c punkto, taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio išaiškinimo.

2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą, kurioje skundžiant MM suėmimo priemonės taikymą papildomai remiamasi dėl jo išduoto Europos arešto orderio negaliojimu.

3. *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamųjų bylų teismas, Bulgarija) pateikti klausimai iš esmės susiję su sąvoka „nacionalinis arešto orderis“, kuris yra Europos arešto orderio teisinis pagrindas, ir veiksmingos teisminės gynybos, išduodančiojoje valstybėje narėje garantuojamos asmeniui, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, taikymo tvarka ir apimtimi po jo perdavimo.

¹ Originalo kalba: prancūzų.

² OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34.

³ OL L 81, 2009, p. 24, toliau – Pagrindų sprendimas 2002/584.

II. Teisinis pagrindas

A. Pagrindų sprendimas 2002/584

4. Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Europos arešto orderis yra teisminis sprendimas, kurį išduoda [priima] valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų [suimtų] ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę [siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą arba laisvės atėmimo bausmę], arba sprendimą dėl įkalinimo.

<...>

3. Šis pagrindų sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnyje.“

5. Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Išduodančioji teisminė institucija – tai išduodančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga išduoti Europos arešto orderį.

<...>

3. Kiekviena valstybė narė Tarybos Generaliniam sekretoriatui praneša kompetentingą pagal jos teisę teisminę instituciją.“

6. Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio „Europos arešto orderio turinys ir forma“ 1 dalies c punkte nustatyta:

„Europos arešto orderyje nurodoma ši informacija, kuri pateikiama forma, nustatyta priede [laikantis priede nurodytos formos]:

<...>

c) vykdytino teismo sprendimo įrodymas [vykdytinas teismo sprendimas], arešto orderis arba kitas tokį pat poveikį turintis vykdytinas teismo sprendimas, kuriam taikomi 1 ir 2 straipsniai.“

7. Šio pagrindų sprendimo priede pateikta speciali forma, kurią išduodančioji teisminė institucija turi užpildyti, nurodydama konkrečią reikiamą informaciją⁴. Šios formos b dalies 1 punkte nurodytas sprendimas, kuriuo remiantis išduotas arešto orderis, t. y. „arešto orderis arba jam prilygstančio poveikio teismo sprendimas“.

B. Bulgarijos teisė

8. Pagrindų sprendimas 2002/584 į Bulgarijos teisę perkeltas *Zakon za ekstraditsiata i evropeiskata zapoved za arest* (Įstatymas dėl ekstradicijos ir Europos arešto orderio, toliau – ZEEZA)⁵, šio įstatymo 37 straipsnyje įtvirtintos Europos arešto orderio išdavimą reglamentuojančios nuostatos, suformuluotos beveik taip pat kaip pagrindų sprendimo 8 straipsnis.

4 Žr., be kita ko, 2018 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *IK (Papildomos bausmės vykdymas)* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 49 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

5 DV, Nr. 46, 2005 m. birželio 3 d.

9. ZEEZA 56 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad ikiteisminio tyrimo stadijoje prokuroras turi kompetenciją išduoti dėl kaltinamojo Europos arešto orderį. Šioje baudžiamojo proceso stadijoje pagal Bulgarijos įstatymus teismui nenumatyta galimybės dalyvauti nei išduodant Europos arešto orderį, nei prieš tai ar po to⁶. Konkrečiau kalbant, neatrodo, kad šis įstatymas suteikia galimybę teisme pateikti skundą dėl prokuroro nutarimo išduoti Europos arešto orderį. Pagal *Nakazatelno protsesualen kodeks* (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – NPK) 200 straipsnį, siejamą su ZEEZA 66 straipsniu, Europos arešto orderį galima skusti tik aukštesnės grandies prokuratūrai.

10. *Nurodymas atvesdinti*, kuriuo siekiama įtariamą padarius nusikalstamą veiką asmenį atvesdinti į policijos ikiteisminio tyrimo įstaigą, reglamentuotas NPK 71 straipsnyje. Šis nurodymas atvesdinti negali būti skundžiamas teismui. Jis gali būti skundžiamas tik prokurorui.

11. *Nutarimas dėl kaltinimų pareiškimo* įtariamam padarius nusikalstamą veiką asmeniui reglamentuotas būtent NPK 219 straipsnyje.

12. NPK 219 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „[s]urinkusi pakankamai įrodymų dėl atitinkamo asmens kaltės <...>, ikiteisminio tyrimo įstaiga apie tai praneša prokurorui ir priima nutarimą dėl kaltinimų pareiškimo“. Šį aktą priima ikiteisminio tyrimo įstaiga, prižiūrint prokurorui. Šiuo nutarimu įtariamam padarius nusikalstamą veiką asmeniui pranešama apie kaltinimų jam pareiškimą ir suteikiama galimybė gintis (NPK 219 straipsnio 4–8 dalys ir 221 straipsnis)⁷. Kaltinamojo sulaikymas nėra šio nutarimo teisinė pasekmė. Šiuo tikslu gali būti priimti kitų rūšių aktai: nutarimas dėl atvesdinimo į teismą pagal NPK 64 straipsnio 2 dalį ir nurodymas atvesdinti asmenį į policijos ikiteisminio tyrimo įstaigą pagal NPK 71 straipsnį.

13. Ikiteisminio tyrimo įstaigos nutarimas dėl kaltinimų pareiškimo negali būti skundžiamas teismui. Jis gali būti skundžiamas tik prokurorui. NPK 200 straipsnyje nustatyta: „[i]kiteisminio tyrimo įstaigos nutarimas gali būti skundžiamas prokurorui. Prokuroro nutarimas, kuriam netaikoma teisminė kontrolė, gali būti skundžiamas aukštesnės grandies prokuratūrai, kurios sprendimas yra galutinis“.

14. Asmens, dėl kurio vykdomas baudžiamasis persekiojimas, *suėmimas* ikiteisminio tyrimo stadijoje, vykdomoje prieš teisminį baudžiamosios bylos nagrinėjimą, reglamentuotas NPK 64 straipsnyje.

15. NPK 64 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Ikiteisminio tyrimo stadijoje nutarimą dėl suėmimo priima kompetentingas pirmosios instancijos teismas prokuroro prašymu“.

16. Prieš pateikdamas tokį prašymą prokuroras turi įvertinti, ar tenkinami NPK 63 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai⁸, kad ikiteisminio tyrimo stadijoje, kaltinamajam pareiškus kaltinimus, to teismo būtų galima prašyti skirti griežčiausią priemonę, t. y. suėmimą.

17. NPK 64 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad prokuroras gali kaltinamajam taikyti sulaikymą maksimalų 72 val. trukmės laikotarpį, per kurį šis asmuo turi būti atvesdintas į teismą, turintį kompetenciją prireikus skirti suėmimą.

6 Priešingai, vykstant teisminiam nagrinėjimui kompetentingas teismas yra „išduodančioji teisminė institucija“, vienintelė turinti įgaliojimus išduoti Europos arešto orderį. Be to, paskesnėje stadijoje, t. y. paskyrus bausmę, paskelbus priimtą nuosprendį ir vykdytiną bausmę, prokuroras vėl tampa „išduodančiąja teismine institucija“, įgaliota išduoti Europos arešto orderį.

7 Nutartyje dėl kaltinimų pareiškimo turi būti nurodytos pagrindinės faktinės aplinkybės, dėl kurių kaltinamas įtariamą padaręs nusikalstamą veiką asmuo, ir šių faktinių aplinkybių teisinis kvalifikavimas.

8 63 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad suėmimas skiriamas, kai yra pagrindas manyti, kad kaltinamasis padarė nusikalstamą veiką, už kurią skiriama laisvės atėmimo bausmė ar kita griežtesnė bausmė, ir iš bylos duomenų matyti, jog yra realus pavojus, kad kaltinamasis bėgs arba padarys kitą nusikalstamą veiką.

18. NPK 64 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „teismas nedelsdamas nagrinėja bylą <...> dalyvaujant kaltinamajam“⁹.

19. NPK 64 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad teismas yra institucija, turinti kompetenciją nagrinėti prašymą skirti suėmimą ir vertinti, ar taikyti šią priemonę, nuspręsti dėl švelnesnės, o gal apskritai kaltinamajam netaikyti jokios procesinės prievartos priemonės.

20. NPK 270 straipsnyje „Sprendimai dėl kardamosios priemonės ir kitų teisminės kontrolės priemonių vykstant teisminiam bylos nagrinėjimui“ nustatyta:

„1. Kardamosios priemonės pakeitimo klausimas gali būti iškeltas bet kuriuo teisminio bylos nagrinėjimo momentu. Pasikeitus aplinkybėms kompetentingam teismui gali būti pateiktas naujas su kardomąja priemone susijęs prašymas.

2. Teismas sprendžia viešame posėdyje priimdamas nutartį.

<...>

4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyta nutartis gali būti apskūsta. <...>“

III. Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

21. Bulgarijoje baudžiamasis procesas prieš 41 asmenį pradėtas dėl dalyvavimo nusikalstamo susivienijimo, užsiimančio prekyba narkotikais, veikoje. 16 iš jų, įskaitant MM, slapstėsi.

22. 2019 m. rugpjūčio 8 d. nutarimu, kuris pagal NPK 71 straipsnį yra nurodymas atvesdinti¹⁰, ikiteisminio tyrimo įstaiga paskelbė MM paiešką, kad jis būtų atvesdintas į policijos tarnybas. Šis nutarimas buvo teisinis pagrindas sulaikyti MM nacionalinėje teritorijoje.

23. Nurodymą atvesdinti rengia prokuroras arba prokuroro kontroliuojama už ikiteisminį tyrimą atsakinga policijos institucija. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, jog pagal Bulgarijos teisės aktus nereikalaujama, kad prokuroras ar teismas priimant ar taikant tą nutarimą *ex ante* arba *ex post* jį patvirtintų. Taigi tik ikiteisminį tyrimą vykdanči policijos įstaiga priima sprendimą dėl nurodymo atvesdinti, jeigu ieškomas asmuo atsisako atvykti į tą įstaigą.

24. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagrindinėje byloje nurodymą atvesdinti priėmė *Glavna direktsiya „Borba s organiziranata prestapnost“* (Kovos su organizuotu nusikalstamumu generalinė direkcija) prie *Ministerstvo na vatreshnite raboti* (Vidaus reikalų ministerija, Bulgarija) policijos ikiteisminio tyrimo pareigūnas ir kad šis nurodymas faktiškai nebuvo įvykdytas.

25. Dėl pateiktų nurodymo atvesdinti charakteristikų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių, ar toks nacionalinis aktas gali būti apibrėžiamas kaip „arešto orderis“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktą. Abejonių kyla dėl to, kad nurodymą atvesdinti priima policijos ikiteisminio tyrimo pareigūnas, o prokuroras ar teisėjas (*ex ante* ar *ex post*) nedalyvauja, ir nurodyme atvesdinti sulaikymas trunka tik tiek, kiek būtina ieškomam asmeniui atvesdinti pas šį policijos ikiteisminio tyrimo pareigūną.

⁹ Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad šioje baudžiamojo proceso stadijoje sprendimas kaltinamajam skirti suėmimą gali būti priimtas tik jam dalyvaujant.

¹⁰ Atsakydamas į Teisingumo Teismo prašymą pateikti paaiškinimų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal nacionalinę teisę šis aktas yra arešto orderis. Toliau jį įvardija kaip „nurodymą atvesdinti“.

26. Be to, kad 2019 m. rugpjūčio 8 d. nutarimas yra nurodymas atvesdinti, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad 2019 m. rugpjūčio 9 d.¹¹ ikiteisminio tyrimo įstaiga, prokurorui leidus, pareiškė kaltinimus MM dėl dalyvavimo vykdant nusikalstamo susivienijimo, užsiimančio prekyba narkotinėmis medžiagomis, veiklą. Kadangi MM pasislėpė, šio nutarimo teisinė pasekmė, kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nebuvo to asmens sulaikymas; nutarimas tik buvo įteiktas valstybės paskirtam gynėjui. Tas teismas pažymi, kad šio nutarimo dėl kaltinimų pareiškimo, kuris turi būti laikomas priimtu prokuroro, teisinė pasekmė – tik pranešimas asmeniui apie jam pareiškiamus kaltinimus ir galimybės gintis pateikiant paaiškinimus ar siūlant įrodymus suteikimas.

27. 2020 m. sausio 16 d. prokuroras išdavė Europos arešto orderį dėl MM. Jo dalies „Sprendimas, kuriuo remiantis išduotas arešto orderis“ 1 punkte „Arešto orderis arba jam prilygstančio poveikio teismo sprendimas“ įrašytas tik ikiteisminio tyrimo įstaigos parengtas 2019 m. rugpjūčio 9 d. nutarimas dėl pareiškėtų kaltinimų MM. Vis dėlto MM nebuvo surastas, todėl negalėjo būti sulaikytas.

28. 2020 m. kovo 25 d. byla perduota nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. 2020 m. balandžio 16 d. prokuroras pateikė prašymą skirti suėmimą besislapsčiusiems asmenims, įskaitant MM. 2020 m. balandžio 24 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas viešame posėdyje atmetė šį prašymą, motyvuodamas tuo, kad pagal nacionalinę teisę draudžiama skirti tokį suėmimą, teismo posėdyje nedalyvaujant kaltinamajam. Tokio prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo atsisakymo nagrinėti tą prašymą prokuroras neskundė.

29. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog MM padėtis skiriasi nuo kelių kitų besislapsčiusių kaltinamųjų padėties. Iš tikrųjų, be 2019 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo dėl nurodymo atvesdinti MM, jokio kito nacionalinio arešto orderio dėl jo nebuvo išduota. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad remiantis NPK 64 straipsnio 2 dalimi dėl MM nebuvo priimta jokių nutarimų¹².

30. Vykdant Europos arešto orderį 2020 m. liepos 5 d. MM buvo sulaikytas Ispanijoje. 2020 m. liepos 28 d. jis perduotas Bulgarijos teisminėms institucijoms. Tą pačią dieną prokuroras pateikė prašymą skirti suėmimą MM. Remdamasis šiuo prašymu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tą pačią dieną priėmė nutartį atvesdinti MM į teismo posėdį.

31. Per 2020 m. liepos 29 d. teismo posėdį, kuriame MM asmeniškai dalyvavo ir buvo išklaustas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priėmė nutartį skirti jam suėmimą.

32. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad skirdamas šią priemonę prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis Teisingumo Teismo jurisprudencija¹³, pripažino, kad nagrinėjamą Europos arešto orderį išdavė nekompetentinga institucija, t. y. tik prokuroras, be teismo dalyvavimo.

11 Toliau – 2019 m. rugpjūčio 9 d. nutarimas dėl kaltinimų pareiškimo.

12 Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo patikslinimų taip pat matyti, jog veiksmai, kurių buvo imtasi dėl asmenų, persekiojamų už dalyvavimą narkotinių medžiagų prekyba besiverčiančios nusikalstamos organizacijos veikloje, paieškos ir sulaikymo, nebuvo vienodi. Tas teismas nurodo, kad buvo išduoti 18 Europos arešto orderių. Dalyje tų orderių kaip nacionalinis arešto orderis nurodyti nutarimai dėl kaltinimų pareiškimo, o kituose nurodytas būtent nutarimas, priimtas remiantis NPK 64 straipsnio 2 dalimi (laikino sulaikymo taikymas ne ilgiau kaip 72 val.), be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dėl šio aspekto paaiškina, kad tai yra įprastas pagrindas, kuriuo remiantis Bulgarijoje išduodamas Europos arešto orderis ikiteisminio tyrimo stadijoje; kituose arešto orderiuose nurodytas nutarimas, priimtas remiantis NPK 71 straipsniu (nurodymas atvesdinti); likusiuose nurodyta po kelis, t. y. po du ar tris, iš šių nacionalinių aktų.

13 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo 2019 m. gegužės 27 d. Sprendimą *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros)* (C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (C-566/19 PPU ir C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077; toliau – Sprendimas *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)*, taip pat 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078; toliau – Sprendimas *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)*).

33. Taip pat prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatavo, kad šis Europos arešto orderis išduotas nenurodžius galiojančio sprendimo dėl sulaikymo, o paminėtas tik 2019 m. rugpjūčio 9 d. nutarimas dėl kaltinimų pareiškimo, kuris nebuvo MM sulaikymo pagrindas.

34. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas padarė išvadą, kad nagrinėjamas Europos arešto orderis yra neteisėtas.

35. Vis dėlto tam teismui kilo abejonių dėl to, ar šioje proceso stadijoje jis galėjo konstatuoti Europos arešto orderio neteisėtumą, nes, pirma, to orderio išdavimo ir vykdymo procedūra jau galutinai užbaigta ir, antra, jis netiesiogiai kontroliuotų prokuroro sprendimą, o tai pagal Bulgarijos teisę draudžiama.

36. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nusprendė, kad dėl tokios kontrolės jis vertintų Ispanijos teisminės institucijos sprendimo vykdyti Europos arešto orderį ir perduoti MM Bulgarijos teisminėms institucijoms teisėtumą. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė abejojęs dėl klausimo, ar šis Europos arešto orderio trūkumas, jeigu būtų pagrįstai konstatuotas, galėtų turėti įtakos galimybei MM skirti suėmimą ir kokios apimtys.

37. Susidūręs su šiais sunkumais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, vertindamas Europos arešto orderio neteisėtumo poveikio apimtį paskesnei procedūrai, pradėtai siekiant MM skirti suėmimą, šiame proceso etape nusprendė, kad reikia pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kaip pirmosios instancijos teismas, nusprendė to nedaryti, nes pirmosios instancijos teismai tokios pareigos neturi; taigi jis leido aukštesniajam teismui imtis šios iniciatyvos.

38. 2020 m. rugpjūčio 5 d. MM pateikė skundą dėl nutarties skirti suėmimą, remdamasis, be kita ko, Europos arešto orderio neteisėtumu ir Teisingumo Teismo jurisprudencija, taip pat aukštesniojo teismo prašė Teisingumo Teismui pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

39. 2020 m. rugpjūčio 14 d. aukštesnysis teismas patvirtino MM suėmimą; jis nenagrinėjo klausimų dėl galimų Europos arešto orderio trūkumų ir atmetė gynėjo prašymą kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo.

40. 2020 m. rugpjūčio 27 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme MM, remdamasis NPK 270 straipsniu, pateikė naują skundą dėl jam skirto suėmimo teisėtumo kontrolės¹⁴.

41. Per 2020 m. rugsėjo 3 d. vykusį viešą teismo posėdį MM, be kita ko, nurodė, kad Europos arešto orderis yra neteisėtas ir kad jį įvykdžiusi Ispanijos teisminė institucija į tai neatsižvelgė dėl to, kad jis sutiko būti perduotas Bulgarijos institucijoms. MM reikalavo suteikti teisę remtis šiuo neteisėtumu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme ir teigė, kad dėl tokio neteisėtumo neteisėtas ir jam skirtas suėmimas. Todėl jis reikalavo panaikinti suėmimą. Tačiau prokuroras tvirtino, kad atsižvelgiant į Bulgarijos teisę Europos arešto orderis visiškai teisėtas.

42. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad nors pagal Bulgarijos teisę Europos arešto orderis iš tikrųjų yra teisėtas, vis dėlto yra svarių priežasčių manyti, kad jis yra neteisėtas Sąjungos teisės požiūriu. Tas teismas nurodo, kad jam kyla didelių sunkumų, kai reikia atsižvelgti į tokio neteisėtumo poveikį skirtam suėmimui, kuris, kaip toks, jo nuomone, yra visiškai teisėtas.

¹⁴ 2020 m. gruodžio 1 d. raštu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismui pranešė, kad MM suėmimo vykdymo tvarka buvo pakeista dėl šio asmens ligos. Dabar MM skirtas namų areštas, t. y. nustatytas draudimas išvykti iš namų, ir taikomos elektroninės stebėjimo priemonės.

43. Šiomis aplinkybėmis *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamųjų bylų teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar nacionalinis įstatymas, pagal kurį Europos arešto orderį išduoda ir nacionalinį sprendimą, kurio pagrindu jis išduodamas, priima tik prokuroras, teismui nedalyvaujant ir neturint galimybės vykdyti *ex ante* arba *ex post* kontrolę, atitinka Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį?
2. Ar Europos arešto orderis, kuris išduotas pagal nutarimą dėl kaltinimų pareiškimo prašomam perduoti asmeniui, kai šis nutarimas nesusijęs su šio asmens sulaikymu, atitinka Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktą?
3. Jeigu atsakymas būtų neigiamas: kai teismui neleidžiama dalyvauti išduodant Europos arešto orderį ir vykdyti jo teisėtumo kontrolę, o šis orderis buvo išduotas remiantis nacionaliniu aktu, kuriame nenumatytas asmens sulaikymas, ir jau faktiškai įvykdytas ir asmuo perduotas, ar prašomam perduoti asmeniui reikia suteikti teisę į veiksmingą teisinę gynybą tame pačiame baudžiamajame procese, kuriam vykstant buvo išduotas šis Europos arešto orderis? Ar remiantis teise į veiksmingą teisinę gynybą prašomas perduoti asmuo turėtų būti grąžintas į tą padėtį, kurioje būtų buvęs, jeigu nebūtų buvę padaryto pažeidimo?“
44. Teisingumo Teismas nusprendė taikyti prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

IV. Analizė

45. Manau, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus galima suskirstyti į tris dalis. Pirma dalis susijusi su dėl MM išduoto Europos arešto orderio teisėtumu. Antra dalis – su klausimu, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas gali vykdyti šio orderio teisėtumo kontrolę, nagrinėdamas skundą dėl MM suėmimo pratęsimo, nors, anot šio teismo, nacionalinėje proceso teisėje nenumatyta, kad tas prokuroro išduodamas orderis gali būti skundžiamas teismui, o numatyta tik galimybė jį skusti aukštesnės grandies prokuratūrai. Galiausiai trečia dalis susijusi su išvados, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas Europos arešto orderis neteisėtas, pasekmėmis MM suėmimui.

46. Prieš nagrinėdamas tris šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą aspektus pateiksiu kelias pirmines pastabas, iš kurių matyti, kad šis prašymas nesusijęs nei su Ispanijos teisminės institucijos priimtu sprendimu vykdyti pagrindinėje byloje nagrinėjamą Europos arešto orderį, nei su Bulgarijos prokuroro pripažinimu „išduodančiąja teismine institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį.

A. Pirminės pastabos dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą apimties

1. Dėl vykdančiosios teisminės institucijos vaidmens

47. Vykdančiajai teisminei institucijai tenkančių pareigų nagrinėti Europos arešto orderį ir priimti sprendimą dėl jo vykdymo ar atsisakymo vykdyti apimtis yra sudėtingas klausimas, kurio ribos dar neapibrėžtos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, nors joje jau yra daug išaiškinimų, kuriais ši institucija galėtų vadovautis¹⁵. Neabejotina, kad vykdančiajai teisminei institucijai dažnai tenka surasti Europos arešto orderio vykdymo greitumo ir jo teisėtumo kontrolės pusiausvyrą¹⁶.

48. Rašytinėse pastabose ir per teismo posėdį Ispanijos vyriausybė pateikė įvairių argumentų, pagrindžiančių vykdančiosios teisminės institucijos sprendimą perduoti MM išduodančiajai teisminei institucijai.

49. Reikia pabrėžti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prejudiciniais klausimais Teisingumo Teismo neprašoma tiesiogiai ar netiesiogiai įvertinti šio vykdančiosios teisminės institucijos sprendimo.

50. Pagrindinė byla nagrinėjama išduodančiosios valstybės narės teisme ir atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, pagal kurią prašomo perduoti asmens teisių paisymą pirmiausia turi užtikrinti išduodančioji valstybė narė¹⁷, to teismo Teisingumo Teismui pateikti klausimai yra susiję su šios garantijos užtikrinimo tvarka ir apimtimi išduodančiojoje valstybėje narėje.

2. Dėl Bulgarijos prokuroro pripažinimo „išduodančiąja teismine institucija“

51. Atsižvelgiant į pirmojo prejudicinio klausimo formuluotę, atrodo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi prielaida, kad išduodančiosios teisminės institucijos, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, statusas, be kita ko, siejamas su sprendimo išduoti Europos arešto orderį ir nacionalinio sprendimo, kuriuo tas orderis grindžiamas, teisminės kontrolės egzistavimu.

52. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad ši byla susijusi su nacionalinės teisės nuostata, t. y. ZEEZA 56 straipsnio 1 dalies 1 punktu, kuriame nustatyta išimtinė prokuroro kompetencija išduoti Europos arešto orderį ikiteisminio tyrimo stadijoje. Taip pat nacionalinis aktas dėl kaltinimų pareiškimo, kuriuo remiantis išduotas pagrindinėje byloje nagrinėjamas Europos arešto orderis, to teismo nuomone, turi būti laikomas priimtu prokuroro. Tas teismas pažymi, jog Bulgarijos teisėje nenumatyta galimybė tuos du sprendimus apskųsti teismui, todėl mano, jog būtinas Teisingumo Teismo sprendimas dėl šios teisės atitikties Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 daliai.

53. Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalyje išduodančioji teisminė institucija apibrėžta kaip „išduodančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga išduoti Europos arešto orderį“.

15 Žr., be kita ko, 2020 m. kovo 3 d. Sprendimą X (*Europos arešto orderis – Dvigubas baudžiamumas*) (C-717/18, EU:C:2020:142, 28, 35, 37, 38 ir 41 punktai, taip pat juose nurodyta jurisprudencija).

16 Dėl vykdančiosios teisminės institucijos pareigų apimties žr. generalinio advokato M. Campos Sánchez-Bordona išvadą sujungtose bylose *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (C-566/19 PPU ir C-626/19 PPU, EU:C:2019:1012, 99–101 punktai).

17 Žr. 2018 m. sausio 23 d. Sprendimą *Piotrowski* (C-367/16, EU:C:2018:27, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

54. Teisingumo Teismas nusprendė, kad teisminės kontrolės dėl kitos nei teismas institucijos sprendimo išduoti Europos arešto orderį egzistavimas nėra sąlyga, būtina tam, kad ši institucija galėtų būti pripažinta „išduodančiąja teismine institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį. Toks reikalavimas nekyla iš minėtos institucijos veiklos nuostatų ar organizacinio pobūdžio taisyklių, o yra susijęs su tokio orderio išdavimo procedūra¹⁸.

55. Šiomis aplinkybėmis reikia pripažinti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės prašo nuspręsti, ar Pagrindų sprendimas 2002/584 turi būti aiškinamas taip, kad, kai kompetencija išduoti Europos arešto orderį siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą priskirta institucijai, kuri, nors dalyvauja šios valstybės narės teisingumo vykdymo procese, pati nėra teismas, veiksmingos teisminės gynybos reikalavimai yra tenkinami, jeigu pagal išduodančiosios valstybės narės teisę šioje valstybėje narėje negali būti vykdoma šio orderio išdavimo sąlygų ir nacionalinio sprendimo, kuriuo remiantis jis išduotas, teisminė kontrolė, nesvarbu, ar ta kontrolė vykdoma prieš perduodant prašomą perduoti asmenį, ar po to.

56. Vis dėlto neatrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl Bulgarijos prokuroro pripažinimo „išduodančiąja teismine institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo akcentuotus elementus, leidžiančius jį pripažinti tokia institucija.

57. Dėl pripažinimo elementų tik nurodysiu, jog Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad sąvoka „išduodančioji teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, gali apimti valstybės narės institucijas, kurios nebūtinai yra teisėjai ar teismai, bet dalyvauja vykdamas toje valstybėje narėje baudžiamąjį teisingumą ir vykdydamos Europos arešto orderio išdavimo funkcijas veikia nepriklausomai; dėl šio nepriklausomumo reikalaujama, kad egzistuočių veiklos nuostatai ar organizacinio pobūdžio taisyklės, pagal kurias, priimant sprendimą išduoti tokį arešto orderį, išduodančiai teisminei institucijai nekiltų jokios rizikos, kad, be kita ko, gali būti duotas konkretus vykdomosios valdžios nurodymas“¹⁹.

58. Šiuo atveju Bulgarijos prokurorų dalyvavimas vykdamas baudžiamąjį teisingumą neginčytas.

59. Dėl klausimo, ar vykdydami Europos arešto orderio išdavimo funkcijas šie prokurorai veikia nepriklausomai, iš Bulgarijos vyriausybės raštu pateikto atsakymo į Teisingumo Teismo klausimą, susijusį su būtent šiuo aspektu, matyti, jog *Konstitutsiya* (Konstitucija) 117 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teisminė valdžia yra nepriklausoma, o teisėjai, prisiekusieji ir ikiteisminio tyrimo teisėjai, vykdydami savo funkcijas, vadovaujasi tik įstatymu. *Zakon za sadebnata vlastta* (Teisminės valdžios įstatymas)²⁰ nustatyta, kad teisminė valdžia yra valstybės valdžia, sauganti piliečių, juridinių asmenų ir valstybės teises ir teisėtus interesus. Šio straipsnio 2 dalyje dar kartą įtvirtintas teisminės valdžios nepriklausomumo principas. Teisminės valdžios įstatymo 3 straipsnyje nustatyta, kad teisėjų, prokurorų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų sprendimai grindžiami įstatymu ir vykstant procesui surinktais įrodymais. Bulgarijos vyriausybė patikslina, kad Bulgarijos teismų sistemoje prokuratūra yra teisminės

18 Žr., be kita ko, Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (30 ir 31 punktai), Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (48 ir 49 punktai). Taip pat žr. generalinio advokato M. Campos Sánchez-Bordona išvadą sujungtose bylose *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (C-566/19 PPU ir C-626/19 PPU, EU:C:2019:1012, 70 punktas), kurioje jis nurodo, kad tokios gynybos priemonės buvimas veikia yra „sąlyga, susijusi su prokuratūros išduodamo [Europos arešto orderio] teisėtumu ir atitinkamai – jo veiksmingumu“.

19 Žr., be kita ko, Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

20 DV, Nr. 64, 2007 m. rugpjūčio 7 d., pagrindinėje byloje taikytina redakcija DV, Nr. 11, 2020 m. vasario 7 d.

valdžios institucija, pagal Konstituciją nepriklausoma nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios institucijų²¹. NPK 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prokuroras priima sprendimus, vadovaudamasis savo vidiniu įsitikinimu ir remdamasis objektyviu, nešališku ir išsamiu visų bylos aplinkybių nagrinėjimu laikantis įstatymo.

60. Be to, remdamasi nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir 2020 m. ES teisingumo rezultatų suvestinėje²² pateikta informacija, Europos Komisija daro išvadą, kad Bulgarijos prokurorai dalyvauja vykdam būdžiamąjį teisingumą ir, kai vykdo Europos arešto orderio išdavimo funkcijas, yra nepriklausomi.

61. Vis dėlto MM abejoja, ar Bulgarijos prokurorai atitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus, ir akcentuoja jų priklausomumą nuo aukštesniojo prokuroro ir Bulgarijos Respublikos generalinio prokuroro.

62. Kadangi, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nekėlė jokių klausimų dėl prokurorų nepriklausomumo vykdam Europos arešto orderio išdavimo funkcijas, manau, Teisingumo Teismas neturi priimti sprendimo dėl šio klausimo.

63. Taigi atsižvelgdamas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo suformuluotus klausimus manau, kad juos nagrinėdamas Teisingumo Teismas turėtų sutelkti dėmesį į Europos arešto orderio išdavimo procedūras, kuri yra jo galiojimo sąlyga, teisėtumą.

B. Dėl Europos arešto orderio išdavimo procedūros teisėtumo kaip jo galiojimo sąlygos

64. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama Europos arešto orderio išdavimo procedūra vykdyta laikantis Teisingumo Teismo reikalaujamo dvigubo prašomo perduoti asmens teisių apsaugos lygio. Konkrečiau kalbant, šio Europos arešto orderio pagrindas nėra „[nacionalinis] arešto orderis arba kitas tokį pat poveikį turintis vykdytinas teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktą, ir bet kuriuo atveju nei nacionalinis aktas, kuriuo remiantis išduotas Europos arešto orderis, nei pats orderis, abu priimti prokuroro, negali būti skundžiami teisme. Todėl pagrindinėje byloje nagrinėjama Europos arešto orderio išdavimo procedūra neatitinka veiksmingos teisminės gynybos reikalavimų, o tai lemia šio orderio neteisėtumą.

65. Siekiant atsakyti į šiuos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo keliamus klausimus dėl šių aspektų, reikia priminti Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl reikalavimo užtikrinti dviejų lygių asmenų, dėl kurių išduotas Europos arešto orderis, teisių gynybos.

66. Šioje jurisprudencijoje nustatyta, kad „kai Europos arešto orderis išduodamas, kad kita valstybė narė suimtų ir perduotų prašomą perduoti asmenį siekiant vykdyti būdžiamąjį persekiojimą, pirmojoje proceso stadijoje jam turi būti taikomos procesinės garantijos ir įgyvendinamos jo pagrindinės teisės, kurių apsaugą pagal taikytiną nacionalinę teisę turi užtikrinti išduodančiosios valstybės narės teisminės institucijos, visų pirma siekdamas priimti nacionalinį arešto orderį“²³.

21 Šiuo klausimu Bulgarijos vyriausybė remiasi 2019 m. gegužės 27 d. Sprendimu *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros)* (C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 50 punktas).

22 Žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Centriniam Bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2020 m. ES teisingumo rezultatų suvestinė“ (COM(2020) 306 final, 55 diagrama, p. 62).

23 Žr., be kita ko, 2019 m. gegužės 27 d. Sprendimą *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros)* (C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 66 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

67. Taigi Europos arešto orderio sistemoje numatyta „dviejų lygių procesinių ir pagrindinių teisių, kuriomis asmeniui, kurį prašoma perduoti, turi būti suteikta galimybė pasinaudoti, gynyba; prie pirmo lygio teisminės gynybos, numatytos priimant nacionalinį sprendimą, pavyzdžiui, išduodant nacionalinį arešto orderį, prisideda antro lygio teisminė gynyba, kurią reikia užtikrinti išduodant Europos arešto orderį; tam tikromis aplinkybėmis orderis gali būti išduotas praėjus trumpam laikotarpiui po nacionalinio teismo sprendimo priėmimo“²⁴.

68. „Kalbant apie priemonę, kuri, kaip Europos arešto orderio išdavimas, gali pažeisti atitinkamo asmens teisę į laisvę, pažymėtina, jog ši gynyba reiškia, kad sprendimas, atitinkantis veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus, turėtų būti priimtas bent vienu iš dviejų minėtos gynybos lygių“²⁵.

69. Vadinas, „kai pagal išduodančiosios valstybės narės teisę kompetencija išduoti Europos arešto orderį suteikiama institucijai, kuri, dalyvaudama vykdant tos valstybės narės teisingumą, nėra teisėjas ar teismas, nacionalinio teismo sprendimas, kaip antai nacionalinis arešto orderis, kuriuo remiantis išduodamas Europos arešto orderis, turi savo ruožtu atitikti tokius reikalavimus“²⁶.

70. Be to, „antrasis atitinkamo asmens teisių gynybos lygis reiškia, kad išduodančioji teisminė institucija kontroliuoja, ar laikomasi būtinų tokio išdavimo sąlygų, ir, atsižvelgdama į visus kaltę patvirtinančius ir ją paneigiančius įrodymus, taip pat nerizikuodama, kad jai gali būti duoti nurodymai iš išorės, be kita ko, iš vykdomosios valdžios, objektyviai nagrinėja, ar toks išdavimas proporcingas“²⁷.

71. Beje, „jei pagal išduodančiosios valstybės narės teisę kompetencija išduoti Europos arešto orderį patikėta institucijai, kuri, dalyvaudama vykdant tos valstybės narės teisingumą, vis dėlto nėra teismas, dėl sprendimo išduoti tokį arešto orderį, visų pirma dėl tokio sprendimo proporcingumo, šioje valstybėje narėje turi būti galima pasinaudoti teisminės gynybos priemone, visiškai atitinkančia veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus“²⁸.

72. Teisingumo Teismas nusprendė, kad „[t]oks skundas dėl sprendimo išduoti Europos arešto orderį baudžiamojo persekiojimo vykdymo tikslu, priimto valdžios institucijos, kuri, dalyvaudama vykdant tos valstybės narės teisingumą ir, kaip reikalaujama, būdama nepriklausoma nuo vykdomosios valdžios, nėra teismas, skirtas užtikrinti, kad šio sprendimo ir šio orderio išdavimo reikalavimų ir, be kita ko, jo proporcingumo teisminė kontrolė atitiktų su veiksminga teismine gynyba susijusius reikalavimus“²⁹.

73. Atsižvelgiant į šią jurisprudenciją reikia patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama Europos arešto orderio išdavimo procedūra įvykdyta laikantis Teisingumo Teismo reikalaujamo dvigubo atitinkamo asmens teisių gynybos lygio.

74. Manau, jog šiuo atveju taip nebuvo nuo pat pirmos proceso stadijos.

24 Žr., be kita ko, Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (59 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

25 Žr., be kita ko, Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (60 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

26 Žr., be kita ko, 2019 m. gegužės 27 d. Sprendimą *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros)* (C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 69 punktas).

27 Žr., be kita ko, Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (61 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

28 Žr., be kita ko, Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (62 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

29 Žr. Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (42 punktas). Taip pat žr. Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (63 punktas).

75. Remiantis Teisingumo Teismo turima informacija, o tai turės patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, neatrodo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamo Europos arešto orderio teisinis pagrindas buvo nacionalinis arešto orderis ar tokį pat poveikį turintis vykdytinas teismo sprendimas, priešingai, nei to reikalaujama Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punkte, kaip jis išaiškintas 2016 m. birželio 1 d. Teisingumo Teismo sprendime *Bob-Dogi*³⁰. Toks reikalavimas yra tiesiogiai susijęs su reikalavimu atitinkamam asmeniui užtikrinti veiksmingą teisminę gynybą.

76. Byloje *Bob-Dogi*³¹ pateiktoje išvadoje generalinis advokatas Y. Bot išsamiai išdėstė priežastis, dėl kurių Europos arešto orderis būtinai turi būti grindžiamas nacionaliniu teismo sprendimu, esančiu jo teisiniu pagrindu, dėl kurio Europos arešto orderis sukelia teises pasekmes. Europos arešto orderį jis apibūdino kaip „Pagrindų sprendime [2002/584] nurodytą naują priemonę, kurią taikydama išduodančioji teisminė institucija prašo vykdyti nacionalinio teismo sprendimą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje“³², Europos arešto orderis neturi būti „[painiojamas] su įsakymu dėl asmens paieškos ir suėmimo, kuriam vykdyti jis išduodamas“, todėl tai yra „dokumentas, kuriuo Europos teisminėje erdvėje leidžiama vykdyti vykdytiną teismo sprendimą dėl prašomo perduoti asmens arešto [suėmimo]“³³. Apskritai Europos arešto orderio ir nacionalinio arešto orderio paskirtis nevienoda, nes pirmasis yra „teismo bendradarbiavimo priemonė, o ne įsakymas vykdyti atitinkamo asmens paiešką ir jį suimti išduodančioje valstybėje narėje“³⁴.

77. Anot generalinio advokato Y. Bot, dėl „nacionalinio arešto orderio arba kurio nors kito tokį patį poveikį turinčio vykdytino dokumento [nebuvo] <...> Europos arešto orderis netektų teisinio pagrindo“³⁵, todėl „prašomi perduoti asmenys netektų procesinių garantijų, susijusių su nacionalinio teismo sprendimo priėmimu, papildančių garantijas, susijusias su Europos arešto orderio procedūra“³⁶. Jis nurodė, kad, „nesant nacionalinio sprendimo, pagrindžiančio Europos arešto orderį, gali susilpnėti teisė į gynybą“³⁷, ir nusprendė, kad „griežtas Europos arešto orderio nevykdymo pagrindų apibrėžimas – tai konkrečių ir veiksmingų procesinių garantijų, užtikrinančių teisę į gynybą Europos arešto orderį išduodančioje valstybėje narėje, prielaida. Nesant tokių garantijų, būtų pažeista Europos teisminės erdvės kūrimui būtina pusiausvyra tarp baudžiamosios teisenos veiksmingumo reikalavimų ir pagrindinių teisių apsaugos reikalavimų“³⁸. Taigi „reikalavimas, kad Europos arešto orderis būtų išduodamas atskirai nuo nacionalinio arešto orderio, tikrai nėra tik būtinas formalumas, bet, priešingai, yra esminė šios Pagrindų sprendimo [2002/584] sistemos pusiausvyros išsaugojimo garantija“³⁹ ir šis reikalavimas „būtinas tarpusavio pasitikėjimui ir tam, kad būtų gerbiamos prašomo išduoti asmens teisės“⁴⁰.

78. Taigi reikalavimas, kad šis Europos arešto orderis būtų grindžiamas „bendru procedūriniais pagrindais, kurį sudaro nacionalinio teismo sprendimas, kuriuo, skiriant prievartos priemonę, garantuojamas nepriklausomo ir nešališko teismo dalyvavimas, veiksmingos ir lygiavertės [teisminės] apsaugos principui suteikia būtiną esminį turinį, todėl galima teisiškai įgyvendinti tarpusavio pasitikėjimo principą“⁴¹. Be to, „nacionalinį arešto orderį, kuriuo grindžiamas Europos arešto orderis, reikia suprasti kaip išreiškiantį teisėtumo principą, kuris reiškia, kad prievartos įgaliojimų, kuriais

30 C-241/15, EU:C:2016:385.

31 C-241/15, toliau – Išvada *Bob-Dogi*, EU:C:2016:131.

32 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 50 punktą.

33 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 51 punktą.

34 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 72 punktą.

35 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 51 punktą.

36 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 52 punktą.

37 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 54 punktą.

38 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 55 punktą.

39 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 56 punktą.

40 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 57 punktą.

41 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 62 punktą.

remiantis išduodamas paieškos, suėmimo ir sulaikymo orderis, įgyvendinimas negali peržengti kiekvienos valstybės narės nacionalinės teisės aktuose nustatytų ribų, kurių teisminė institucija privalo laikytis persekiudama, traukdama baudžiamojon atsakomybėn ir teisdama asmenis, įtariamus padarius nusikalstamą veiką⁴².

79. Konkrečiau kalbant, nacionalinio arešto orderio ar kito tokį patį poveikį turinčio vykdytino teismo sprendimo, kaip Europos arešto orderio teisinio pagrindo, nebuvimas prieštarauja Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimams ir lemia tai, kad, „nesant kito nei Europos arešto orderis dokumento, kurį būtų galima ginčyti, prašomas perduoti asmuo netenka galimybės užginčyti sprendimo dėl savo sulaikymo ir suėmimo teisėtumo išduodančiojoje valstybėje narėje pagal šios valstybės nuostatas. Kadangi vykdančioji teisminė institucija turi jurisdikciją priimti sprendimą tik dėl [šiam] pagrindų sprendime nurodytų nevykdymo pagrindų, sulaikymo ir suėmimo teisėtumas gali likti visai nepatikrintas teismo“⁴³. Todėl generalinis advokatas Y. Bot mano, jog „būtent siekdamas išvengti, kad nebūtų atimtos garantijos, susijusios su teismo, kaip asmens laisvių sergėtojo, dalyvavimu, Sąjungos teisės aktų leidėjas numatė, kad Europos arešto orderis turi būti pagrįstas teismo sprendimu, priimtu vadovaujantis išduodančiosios valstybės narės baudžiamojo proceso teisės nuostatomis“⁴⁴.

80. Atsižvelgęs į generalinio advokato Y. Bot pateiktus argumentus Teisingumo Teismas nusprendė, kad „Pagrindų sprendimo [2002/584] 8 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje esančią sąvoką „arešto orderis“ reikia suprasti kaip reiškiančią atskirą nuo Europos arešto orderio nacionalinį arešto orderį“⁴⁵. Be pažodinio išaiškinimo, Teisingumo Teismas atsižvelgė būtent į tai, kad, nesant prieš tai priimto nacionalinio arešto orderio, procesinės garantijos ir pagrindinės teisės, kurių apsaugą užtikrina išduodančiosios valstybės narės teisminė institucija, būtų pažeistos, nes atitinkamas asmuo netektų pirmojo lygio šių teisių ir garantijų apsaugos, t. y. užtikrinamos būtent nacionaliniu lygiu⁴⁶.

81. 2016 m. birželio 1 d. Sprendime *Bob-Dogi*⁴⁷ Teisingumo Teismas nurodė, kad, nors Pagrindų sprendimo 2002/584 3, 4, 4a, ir 5 straipsniais negalima pagrįsti kitų, nei juose išvardyti, nevykdymo pagrindų, tie straipsniai grindžiami prielaida, kad atitinkamas Europos arešto orderis tenkina Pagrindų sprendimo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus šio orderio teisėtumo reikalavimus⁴⁸.

82. Teisingumo Teismas nusprendė, kad „Pagrindų sprendimo [2002/584] 8 straipsnio 1 dalies c punkte įtvirtintas teisėtumo reikalavimas, kurio laikymasis laikytinas Europos arešto orderio galiojimo sąlyga“⁴⁹. Jeigu Europos arešto orderis negrindžiamas prieš tai išduotu atskiru nacionaliniu arešto orderiu, reikia nuspręsti, kad šis Europos arešto orderis *netenkina Pagrindų sprendimo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytų teisėtumo reikalavimų*⁵⁰.

83. Taigi iš 2016 m. birželio 1 d. Sprendimo *Bob-Dogi*⁵¹ aiškiai matyti, kad Europos arešto orderis negalioja, jeigu buvo išduotas prieš tai neišdavus nuo šio Europos arešto orderio atskiro nacionalinio arešto orderio.

42 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 66 punktą.

43 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 73 punktą.

44 Žr. Išvados *Bob-Dogi* 75 punktą.

45 Žr. 2016 m. birželio 1 d. Sprendimą *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 58 punktas).

46 Žr. 2016 m. birželio 1 d. Sprendimą *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 55 punktas).

47 C-241/15, EU:C:2016:385.

48 Žr. 2016 m. birželio 1 d. Sprendimą *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 62 ir 63 punktai). Taip pat žr. 2018 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *IK (Papildomos baismės vykdymas)* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 42 ir 43 punktai).

49 Žr. 2016 m. birželio 1 d. Sprendimą *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 64 punktas). Pasviruoju šriftu išskirta mano. Taip pat žr. 2018 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *IK (Papildomos baismės vykdymas)* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 43 punktas).

50 Žr. 2016 m. birželio 1 d. Sprendimą *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 66 punktas).

51 C-241/15, EU:C:2016:385.

84. Formuluodamas prejudicinius klausimus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į šią jurisprudenciją, remiasi prielaida, kad būtina turi būti atskiras nuo Europos arešto orderio ir anksčiau už jį išduotas nacionalinis arešto orderis. Vis dėlto tas teismas pažymi, kad Teisingumo Teismas dar nėra nusprendęs dėl klausimo, ar, remiantis *nacionaliniu nutarimu dėl kaltinimų pareiškimo*, 2019 m. rugpjūčio 9 d. nutarimas dėl kaltinimų pareiškimo, kuriuo atitinkamam asmeniui pranešama apie jam teikiamus kaltinimus, atitinka tai, kas nustatyta Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punkte.

85. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dėl šio aspekto pabrėžia, kad, priešingai, nei remiantis faktinėmis aplinkybėmis byloje, kurioje priimtas 2016 m. birželio 1 d. Sprendimas *Bob-Dogi*⁵², pagrindinėje byloje tikrai egzistuoja atskiras nuo Europos arešto orderio nacionalinis sprendimas ir jis aiškiai tame orderyje nurodytas. Vis dėlto šis teismas pažymi, jog tame sprendime nurodytas prašomo perduoti asmens sulaikymas.

86. Manau, jog generalinio advokato Y. Bot Išvadoje *Bob-Dogi* pateikti argumentai, paaiškinantys reikalavimo, kad Europos arešto orderis būtų priimtas remiantis nacionaliniu arešto orderiu ar kitu tokį pat poveikį turinčiu vykdytinu teismo sprendimu, prasmę, patvirtina teiginį, kad, pirma, toks nacionalinis aktas turi būti priimtas siekiant surasti ir suimti asmenį, dėl kurio vykdomas baudžiamasis persekiojimas, ir, antra, turi būti galimybė jį skųsti teisme, jeigu jis priimtas institucijos, kuri, nors dalyvauja vykdamas teisingumą šioje valstybėje narėje, pati nėra teismas.

87. Klausimas, ar prokuroro priimtas 2019 m. rugpjūčio 9 d. nutarimas dėl kaltinimų pareiškimo prilygsta „[nacionaliniam] arešto orderiui arba kitam tokį pat poveikį turinčiam vykdytinam teismo sprendimui“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktą, reikalauja tiksliai apibrėžti šios sąvokos taikymo sritį.

88. Visų pirma, tai turi būti teismo sprendimas. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad dėl būtinybės užtikrinti nuoseklų įvairių Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatų aiškinimą sąvokos „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalį, aiškinimas, pagal kurį ji turi būti suprantama kaip apimanti institucijas, dalyvaujančias vykdamas valstybių narių baudžiamąjį teisingumą, iš esmės turi būti taikomas ir šio pagrindų sprendimo 8 straipsnio 1 dalies c punktu. Todėl pastaroji nuostata turi būti aiškinama taip, kad sąvoka „teismo sprendimas“ apima sprendimus, kuriuos priėmė institucijos, dalyvaujančios vykdamas valstybių narių baudžiamąjį teisingumą⁵³.

89. Vadinasi, atsižvelgiant į tai, kad neginčyta, jog prokuroras priklauso institucijai, dalyvaujančiai vykdamas baudžiamąjį teisingumą Bulgarijoje, jo priimtas 2019 m. rugpjūčio 9 d. nutarimas dėl kaltinimų pareiškimo turi būti laikomas „teismo sprendimu“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktą⁵⁴.

90. Antra, kiek tai susiję su sąvoka „[nacionalinis] arešto orderis arba kitas tokį pat poveikį turintis vykdytinas teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktą, nacionalinis aktas, kuriuo remiantis priimtas Europos arešto orderis, net jeigu išduodančiosios valstybės narės teisės aktuose jis neįvardytas kaip „nacionalinis arešto orderis“, turi sukelti lygiavertes teises pasekmes. Tai patvirtina šios nuostatos formuluotė, nes nurodytas „kitas tokį pat poveikį turintis vykdytinas teismo sprendimas“⁵⁵. Todėl toks sprendimas, kaip nacionalinis arešto orderis, turi sukelti teises pasekmes, prilygstančias nurodymui surasti ir suimti asmenį, dėl kurio vykdomas baudžiamasis persekiojimas.

52 C-241/15, EU:C:2016:385.

53 Žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimą *Özçelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, 32 ir 33 punktai).

54 Žr. pagal analogiją 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimą *Özçelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, 34 punktas).

55 Pasviruoju šriftu išskirta mano. Šiuo klausimu žr., be kita ko, šios nuostatos versiją anglų kalba („an arrest warrant or any other enforceable judicial decision *having the same effect*“; pasviruoju šriftu išskirta mano).

91. Taigi nepritariu Ispanijos vyriausybės priešingai nuomonei, kad, jeigu laikomasi plataus aiškinimo, pagal kurią iš esmės ši sąvoka gali apimti bet kurią vykdytiną teismo sprendimą dėl baudžiamojo persekiojimo vykdymo, 2019 m. rugpjūčio 9 d. nutarimas dėl kaltinimų pareiškimo yra pakankamas teisinis pagrindas Europos arešto orderiui išduoti.

92. Pagal Pagrindų sprendimą 2002/584 nustatyta teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose sistema patvirtina tai, kad Europos arešto orderio teisinis pagrindas turi būti nacionalinis aktas, kuriame nurodyta suimti asmenį išduodančiosios valstybės narės teritorijoje. Europos arešto orderis skirtas pratęsti nacionalinio arešto orderio ar jam prilyginamo sprendimo sukeltą teisinę pasekmę už išduodančiosios valstybės narės ribų. Atsiradus teisinėms pasekmėms, t. y. įvykdžius Europos arešto orderį ir perdavus asmenį išduodančiajai teisminei institucijai, būtina, kad išliktų pirminis nacionalinis teisinis pagrindas, leidžiantis šį asmenį priversti atvykti į išduodančiosios valstybės narės teismą, kad būtų vykdomas baudžiamasis procesas. Taip pat pritariu Komisijai, jog reikia pripažinti, kad išduodančioji teisminė institucija negali naudoti Europos arešto orderio, kad asmuo būtų suimtas kitoje valstybėje narėje, jeigu ji negali nurodyti jį suimti pagal savo nacionalinę teisę. Kitaip tariant, anot Komisijos, išduodančioji teisminė institucija negali prašyti kitos valstybės narės padaryti daugiau, nei ji pati gali nurodyti.

93. Sąvoka „[nacionalinis] arešto orderis arba kitas tokį patį poveikį turintis vykdytiną teismo sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktą, apima ne tuos aktus, kuriais pradamas ikiteisminis tyrimas prieš asmenį, o tuos, kuriais leidžiama panaudojant prievartos priemonę suimti tą asmenį, kad jis būtų pristatytas į teismą ir būtų vykdomi baudžiamojo proceso veiksmai.

94. Vadinas, Europos arešto orderis, išduotas remiantis sprendimu dėl kaltinimų pareiškimo, kaip antai 2019 m. rugpjūčio 9 d. nutarimas, kurio, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, sukeltos teisinės pasekmės yra tik pranešimas asmeniui apie jam pareikštus kaltinimus ir suteikiama galimybė gintis pateikiant paaiškinimų ar siūlant įrodymų, bet jis nėra nurodymas surasti ir suimti šį asmenį, neatitinka Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimų. Šioje nuostatoje nurodyto teisėtumo reikalavimo neįvykdymas daro poveikį Europos arešto orderio galiojimui.

95. Be to, pažymėtina, jog remiantis NPK 71 straipsniu policijos tarnybų išduotas 2019 m. rugpjūčio 8 d. *nurodymas atvesdinti* negali būti laikomas „[nacionaliniu] arešto orderiu arba kitu tokį patį poveikį turinčiu vykdytinu teismo sprendimu“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktą. Kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šį nurodymą atvesdinti išdavė paprastas policijos tyrėjas nedalyvaujant prokurorui ar teismui (*ex ante* arba *ex post*). Todėl tas nurodymas nėra teismo sprendimas⁵⁶.

96. Iš visų šių argumentų darytina išvada, kad vykstant tokiam procesui, kuriame išduotas pagrindinėje byloje nagrinėjamas Europos arešto orderis, ir remiantis analogija tam, ką Teisingumo Teismas nusprendė 2016 m. birželio 1 d. Sprendime *Bob-Dogi*⁵⁷, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai nacionalinė teisminė institucija taikė Europos arešto orderio išdavimo procedūrą, bet, prieš jį išduodama, nepriėmė sprendimo, t. y. neišdavė nacionalinio arešto orderio, kurio pagrindu išduodamas Europos arešto orderis, iš esmės nebuvo suteikta dviejų lygių teisminė gynyba⁵⁸.

⁵⁶ *A contrario*, kai policijos tarnybų išduotą Europos arešto orderį patvirtina prokuratūra, žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimą *Özçelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860).

⁵⁷ C-241/15, EU:C:2016:385.

⁵⁸ Žr. pagal analogiją 2016 m. birželio 1 d. Sprendimą *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 57 punktas).

97. Manau, jog, nurodžius šias pagrindinės bylos aplinkybes, galima nuspręsti, kad reikalavimas išduoti nacionalinį arešto orderį, priešingai, yra tenkinamas, jeigu nacionalinį aktą, kuriuo remiantis priimtas Europos arešto orderis, priėmė prokuroras pagal NPK 64 straipsnio 2 dalį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog MM tokia priemonė nebuvo taikyta. Primintina, jog tai yra procesinė prievartos priemonė, kurią taikant kaltinamasis laikinai sulaikomas maksimalų 72 val. laikotarpį, per kurį jis turi būti pristatytas teisėjui, kuris sprendžia dėl galimo jo suėmimo. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad ši priemonė Bulgarijoje yra įprastas Europos arešto orderio išdavimo pagrindas ikiteisminio tyrimo stadijoje, ir, atrodo, tas pats matyti iš Bulgarijos vyriausybės Teisingumo Teismui pateiktos informacijos⁵⁹.

98. Toliau galima kelti klausimą, ar net ir šiuo atveju Bulgarijos proceso teisė atitinka Teisingumo Teismo nustatytus veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus. Tam reikia išnagrinėti kitą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimą, susijusį su abejone dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos Europos arešto orderio išdavimo procedūros teisėtumo, nors vien konstatuoto nacionalinio arešto orderio nebuvimo pakanka tam, kad būtų nustatytas Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punkte įtvirtinto teistumo reikalavimo pažeidimas, todėl ir šio Europos arešto orderio negaliojimas.

99. Abejodamas dėl Europos arešto orderio galiojimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal Bulgarijos proceso teisę nėra galimybės apskusti teismui prokuroro priimtų nacionalinių aktų, kurie yra tokio orderio pagrindas, taip pat prokuroro sprendimo išduoti Europos arešto orderį. Iš Teisingumo Teismo turimos informacijos matyti, jog nurodymas atvesdinti ir nutarimas dėl kaltinimų pareiškimo ar sulaikymo ne daugiau kaip 72 val., siekiant atvesdinti į suėmimo klausimu kompetentingą teismą, taip pat sprendimas išduoti Europos arešto orderį gali būti skundžiami tik aukštesnės grandies prokuratūrai.

100. Siedamas su reikalavimais, kuriuos Teisingumo Teismas kelia, kai Europos arešto orderį išduoda būtent prokuroras⁶⁰, manau, jog turi būti galimybė dėl prokuroro priimto nacionalinio akto, kuris yra Europos arešto orderio teisinis pagrindas, išduodančiosios valstybės narės teisme pateikti skundą, visiškai atitinkantį veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus.

101. Beje, atrodo, šį reikalavimą Teisingumo Teismas jau nustatė, nagrinėdamas situaciją, kai, kaip šiuo atveju, pagal išduodančiosios valstybės narės teisę kompetencija išduoti Europos arešto orderį suteikta institucijai, kuri dalyvauja šios valstybės narės teisingumo vykdymo veikloje, bet nėra teisėjas ar teismas, nusprenddamas, kad: „*nacionalinio teismo sprendimas, kaip antai nacionalinis arešto orderis, kuriuo remiantis išduodamas Europos arešto orderis, turi savo ruožtu atitikti [veiksmingos teisminės gynybos] reikalavimus*“⁶¹.

59 Taip pat šiuo klausimu žr. *rayonna prokuratura Ruse* (Rusės apygardos prokuratūra, Bulgarija) pateiktas pastabas byloje *Prosecutor of the regional prosecutor's office in Ruse, Bulgaria* (C-206/20), šiuo metu nagrinėjamoje Teisingumo Teisme: „Jeigu dėl kaltinamojo vykdomas baudžiamasis persekiojimas jam nedalyvaujant, bet nebuvo galimybės jo surasti ir atvesdinti į teismą, kad būtų sprendžiamas jo sulaikymo klausimas, pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus vienintelis galimas pagrindas – [(nacionalinis arešto orderis)], kuriuo remiantis galima priimti Europos arešto orderį, yra prokuroro nutarimas sulaikyti maksimalų 72 val. laikotarpį asmenį, kuriam pranešta apie kaltinimus pagal [NPK] 64 straipsnio 2 dalį. Iki šiol remiantis šios rūšies [nacionaliniu arešto orderiu] išduoti (ir įvykdyti) šimtai Europos arešto orderių“ (7 punktas, pasviruoju šriftu išskirta mano). Be to, toje pačioje byloje pateiktose rašytinėse pastabose Bulgarijos vyriausybė nurodo, kad „iš esmės prokuroro nutarimas, kuriuo remiantis atitinkamas asmuo sulaikomas 72 val., kad būtų atvesdintas į kompetentingą nacionalinį teismą, atitinka Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktą. Tai yra nacionalinis arešto orderis, kuris yra Europos arešto orderio išdavimo teisinis pagrindas“ (78 punktas).

60 Žr., be kita ko, Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (41 punktas), taip pat Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (62 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

61 Žr. 2019 m. gegužės 27 d. Sprendimą *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros)* (C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 69 punktas). Pasviruoju šriftu išskirta mano.

102. Teisingumo Teismas nurodė: „šių reikalavimų laikymasis leidžia vykdančiajai teisminei institucijai įsitikinti, kad sprendimas išduoti Europos arešto orderį baudžiamojo persekiojimo tikslais pagrįstas nacionaline procedūra, kuriai taikoma teisminė kontrolė, ir kad asmeniui, dėl kurio buvo priimtas nacionalinis arešto orderis, buvo suteiktos visos garantijos, būtinos tokiems sprendimams priimti, be kita ko, tos, kurios išplaukia iš pagrindinių teisių ir pagrindinių teisės principų, nurodytų Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalyje“⁶².

103. Iš šios jurisprudencijos matyti, kad Europos arešto orderis turi būti išduodamas remiantis nacionaliniu arešto orderiu, išduotu pagal nacionalinę procedūrą, kuriai taikoma teisminė kontrolė⁶³.

104. Atsižvelgdamas į pateiktus samprotavimus siūlau Teisingumo Teismui į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo klausimą atsakyti, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad Europos arešto orderis turi būti laikomas negaliojančiu, jeigu jis nepagrįstas „[nacionaliniu] arešto orderiu arba kitu toki pat poveikį turinčiu vykdytinu teismo sprendimu“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. Ši sąvoka apima teisminės institucijos taikomas nacionalines priemones, kuriomis siekiama surasti ir suimti asmenį, dėl kurio vykdomas baudžiamasis persekiojimas, kad jis būtų atvedintas į teismą baudžiamojo proceso veiksams atlikti. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar nacionalinis aktas dėl kaltinimų pareiškimo, kaip tas, kuriuo remiantis priimtas pagrindinėje byloje nagrinėjamas Europos arešto orderis, sukelia tokias teises pasekmes.

C. Dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo kompetencijos kontroliuoti Europos arešto orderio teisėtumą

105. Motyvuose, dėl kurių Teisingumo Teismui pateiktas trečiasis prejudicinis klausimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal Bulgarijos proceso teisę jam draudžiama kontroliuoti Europos arešto orderio teisėtumą. Būtent dėl šios priežasties jis Teisingumo Teismo iš esmės klausia, ar pagal Sąjungos teisę jam suteikta kompetencija vykdyti tokią kontrolę.

106. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena, jog pagal Bulgarijos teisę nesuteikta galimybė kreiptis į teismą dėl nacionalinio ar Europos arešto orderio išdavimo sąlygų kontrolės.

107. Jis pažymi, jog Pagrindų sprendime 2002/584 taip pat nenumatyta teisė į veiksmingą teisminę gynybą, kai pažeidžiamos prašomo perduoti asmens teisės. Vis dėlto reikia atsižvelgti į Chartijos 47 straipsnį, kurio, kaip nusprendė Teisingumo Teismas, „savaime pakanka ir jo nereikia tikslinti Sąjungos ar nacionalinės teisės nuostatomis, kad privatiems asmenims būtų suteikta teisė, kuria galima remtis kaip tokia“⁶⁴.

108. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar jis turi užtikrinti Chartijos 47 straipsnyje reikalaujamą veiksmingą teisminę gynybą, kai susiduria su Europos arešto orderio vykdymo pasekmėmis, nagrinėdamas skundą, kuriuo siekiama panaikinti MM suėmimą, ar, priešingai, neturėtų nagrinėti Europos arešto orderio teisėtumo klausimo, suteikdamas MM galimybę pateikti naują ieškinį dėl piniginės kompensacijos.

62 Žr. 2019 m. gegužės 27 d. Sprendimą *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros)* (C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 70 punktas). Pasviruoju šriftu išskirta mano.

63 Klausimas, ar tokia kontrolė būtina turi būti vykdoma prieš perduodant prašomą perduoti asmenį išduodančiajai valstybei narei, keliamas Teisingumo Teisme dabar nagrinėjamoje byloje *Prosecutor of the regional prosecutor's office in Ruse, Bulgaria* (C-206/20).

64 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo 2020 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Staatsanwaltschaft Offenburg* (C-615/18, EU:C:2020:376, 72 punktas).

109. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog Sprendimo *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)*⁶⁵ 69 punkte nurodyta, kad veiksminga gynyba yra tokia, kai skundą dėl Europos arešto orderio galima pateikti po suimto asmens perdavimo. Tas teismas klausia, ar tokia veiksminga gynyba apima galimybę teikti argumentus dėl Europos arešto orderio galiojimo teisme, kuris sprendžia suėmimo teisėtumo klausimą, kaip šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

110. Be to, atsižvelgiant į tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog Europos arešto orderio neteisėtumas grindžiamas būtent tuo, kad nėra galimybės kreiptis į teismą dėl jo teisėtumo kontrolės, to teismo nuomone, gal būtų teisinga, jeigu jis imtųsi vykdyti tokią kontrolę. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar jo paties konstatuotas ginčijamo Europos arešto orderio neteisėtumas savaime nėra Teisingumo Teismo jurisprudencijoje reikalaujama teisminės gynybos priemonė, net jeigu pagal nacionalinę teisę tam teismui neleidžiama padaryti tokios išvados. Kadangi pagal nacionalinę teisę prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui draudžiama netiesiogiai kontroliuoti prokuroro nutarimą išduoti Europos arešto orderį, tas teismas mano, jog tokią išėitį gali pagrįsti tik Teisingumo Teismo sprendimas.

111. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog reikia nuspręsti, kad Europos arešto orderio vykdymas neturi pateisinti teisminės gynybos nesuteikimo, nes Teisingumo Teismas pripažįsta galimybę skųsti tokį orderį net po prašomo perduoti asmens perdavimo.

112. Bulgarijos vyriausybė mano, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo vykdoma pareiga, kai jis, kaip šiuo atveju, pagal NPK 270 straipsnį sprendžia dėl kaltinamojo suėmimo, leidžia užtikrinti Europos arešto orderio išdavimo sąlygų ir jo proporcingumo teisminę kontrolę, kaip to reikalauja Teisingumo Teismas.

113. Šiuo klausimu Bulgarijos vyriausybė paaiškina, jog remiantis NPK 64 straipsnio 2 dalimi prokuroro priimama priemone siekiama užtikrinti, kad kaltinamasis būtų kuo greičiau atvesdintas į kompetentingą teismą⁶⁶. Prireikus prokuroras gali nuspręsti šį asmenį laikinai sulaukyti ne daugiau kaip 72 val., kad jį atvesdintų į kompetentingą teismą. Pagal šią nuostatą prokuroro priimtas nutarimas įpareigoja pristatyti kaltinamąjį į tą teismą kaip galima greičiau po jo perdavimo pagal Europos arešto orderį, siekiant nagrinėti tam teismui teikiamą jo prašymą skirti suėmimą.

114. Anot Bulgarijos vyriausybės, tokia prokuroro pareiga prašomą perduoti ir perduotą pagal Europos arešto orderį asmenį kuo greičiau pristatyti į kompetentingą teismą, kad būtų sprendžiama dėl prašymo skirti suėmimą, yra *ex post* vykdoma šio Europos arešto orderio išdavimo sąlygų ir jo proporcingumo teisminė kontrolė. Tokia situacija atitinka Teisingumo Teismo jurisprudenciją⁶⁷.

115. Bulgarijos vyriausybė paaiškina, kad teismas, turintis kompetenciją spręsti dėl motyvų pagal NPK 63 straipsnio 1 dalį skirti suėmimą buvimo, tuo pačiu metu neišvengiamai turi vertinti būtinumą taikyti tokią priemonę, patikrinti Europos arešto orderio išdavimo sąlygas ir jo proporcingumą, atsižvelgdamas į kartu taikomose NPK 63 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus kriterijus⁶⁸.

65 Šiuo atžvilgiu reikia nurodyti ir to paties sprendimo 70 punktą.

66 Vis dėlto primintina, kad MM tokia priemonė nebuvo taikyta prieš jį atvesdinant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą.

67 Šiuo klausimu Bulgarijos vyriausybė nurodo Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (74 punktas).

68 NPK 63 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, jeigu byloje surinkti įrodymai nepatvirtina priešingai, pirmą kartą skiriant suėmimą reali grėsmė, kad kaltinamasis bėgs ar darys nusikalstamas veikas, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 1 dalį, yra tada, kai: asmuo, kuriam pareikšti kaltinimai, yra sunkus recidyvistas ar tapačius nusikaltimus padaręs recidyvistas; asmuo, kaltinamas padaręs sunkų tyčinį nusikaltimą, yra nuteistas už kitą sunkų tyčinį nusikaltimą, dėl kurio ikiteisminį tyrimą prokuroras pradeda savo iniciatyva (neatsižvelgdamas į nukentėjusiojo valią) ir už kurį skiriama ne mažesnė kaip 1 metų laisvės atėmimo bausmė ar kita griežtesnė bausmė, kurios vykdymas negali būti atidėtas remiantis *Nakazatelen kodeks* (Baudžiamasis kodeksas) 66 straipsniu; asmuo, kaltinamas padaręs nusikaltimą, už kurį skiriama ne mažesnė kaip 10 metų laisvės atėmimo bausmė ar griežtesnė bausmė, arba asmeniui pareikšti kaltinimai vadovaujantis NPK 269 straipsnio 3 dalimi.

116. Taigi Bulgarijos vyriausybė mano, jog prokuroro nutarimui išduoti Europos arešto orderį taikoma teisminė kontrolė, atitinkanti Teisingumo Teismo keliamus veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus.

117. Pritariu, jog galima nuspręsti, kad taikant Bulgarijos procesines nuostatas, pagal kurias kaltinamasis kuo greičiau turi būti pristatytas į teismą, turintį kompetenciją priimti sprendimą dėl galimo jo suėmimo, Europos arešto orderio išdavimo sąlygų teisminė kontrolė, kurią gali vykdyti tas teismas, atitinka Teisingumo Teismo akcentuojamus veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus. Iš tikrųjų aplinkybės, kad, pirma, tai yra ne atskira teisių gynimo priemonė, kuria galima pasinaudoti skundžiant prokuroro nutarimą išduoti Europos arešto orderį⁶⁹, o papildomai vykdoma kontrolė nagrinėjant skundą, kuriuo siekiama suėmimo panaikinimo, ir, antra, kad tokia kontrolė vykdoma po prašomo perduoti asmens perdavimo⁷⁰, neprieštarauja tokiai išvadai. Manau, jog tam, kad atitiktų veiksmingos teisminės gynybos reikalavimą, Europos arešto orderio išdavimo teisminė kontrolė gali būti papildomai vykdoma nagrinėjant skundą, kurio pagrindinis dalykas nėra tokia kontrolė. Šiuo atveju tai atitinka prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo siekiamą rezultatą, t. y. patikrinti pagrindinėje byloje nagrinėjamos Europos arešto orderio išdavimo procedūros teisėtumą nagrinėjant MM šiame teisme pateiktą prašymą jį išleisti į laisvę.

118. Vis dėlto reikia pabrėžti tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nėra taip pat kaip Bulgarijos vyriausybė tvirtai įsitikinęs būtent dėl savo galimybės vykdyti tokią kontrolę pagal Bulgarijos proceso teisę. Iš tikrųjų tas teismas mano, jog tai, kad šioje teisėje galimybė pateikti skundą dėl prokuroro nutarimo išduoti Europos arešto orderį nustatyta tik aukštesnės grandies prokuratūroje, bet ne teisme, yra kliūtis tam teismui pripažinti, kad jis turi kompetenciją priimti sprendimą dėl tokio prokuroro akto teisėtumo.

119. Primintina, jog Teisingumo Teismas išduodančiajai valstybei narei priskiria aiškią pareigą pasiekti tokį rezultatą, nusprendamas, kad: „jei pagal išduodančiosios valstybės narės teisę kompetencija išduoti Europos arešto orderį patikėta institucijai, kuri, dalyvaudama vykdant tos valstybės narės teisingumą, vis dėlto nėra teismas, dėl sprendimo išduoti tokį arešto orderį, visų pirma dėl tokio sprendimo proporcingumo, šioje valstybėje narėje turi būti galima pasinaudoti teisminės gynybos priemone, visiškai atitinkančia veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus“⁷¹. Tokia priemonė skirta „užtikrinti, kad šio sprendimo [išduoti arešto orderį] ir šio orderio išdavimo reikalavimų ir, be kita ko, jo proporcingumo teisminė kontrolė atitiktų su veiksminga teismine gynyba susijusius reikalavimus“⁷². Teisingumo Teismas nusprendė, kad valstybės narės „turi užtikrinti, kad jų teisės sistemose būtų veiksmingai užtikrintas Pagrindų sprendime 2002/584 reikalaujamas teisminės gynybos lygis, kaip jis aiškinamas Teisingumo Teismo jurisprudencijoje“⁷³.

69 Žr. Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (44 punktas), taip pat Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (65 punktas). Teisingumo Teismo nuomone, teisė pateikti atskirą skundą dėl kitos teisminės institucijos nei teismas priimto sprendimo išduoti Europos arešto orderį yra tik viena iš galimybių veiksmingai užtikrinti Pagrindų sprendimo 2002/584 reikalaujamą teisminės gynybos lygį.

70 Žr. Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (52 ir 53 punktai), taip pat Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (70 ir 71 punktai).

71 Žr., be kita ko, Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (62 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

72 Žr. Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (42 punktas). Taip pat žr. Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (63 punktas).

73 Žr. Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* (43 punktas), taip pat Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (64 punktas).

120. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendime *F*⁷⁴ Teisingumo Teismas nurodė, kad „visa Pagrindų sprendimo [2002/584] numatyta asmenų perdavimo tarp valstybių narių procedūra, laikantis šio sprendimo, vykdoma teismui prižiūrint“⁷⁵. Todėl Teisingumo Teismas nusprendė, kad „[šio] Pagrindų sprendimo nuostatomis numatyta procedūra savaime atitinka Chartijos 47 straipsnio reikalavimus, neatsižvelgiant į valstybių narių pasirinktą [to] Pagrindų sprendimo įgyvendinimo tvarką“⁷⁶.

121. Taigi, nors Pagrindų sprendime 2002/584 išduodančiajai valstybei narei aiškiai nenurodyta pareiga įtvirtinti vieną ar kelis veiksmingus teisių gynimo būdus, kad būtų galimybė vykdyti institucijos, kuri dalyvauja vykdam šios valstybės narės teisingumą, bet nėra teismas, išduodamų Europos arešto orderių išdavimo sąlygų teisminę kontrolę, tokia pareiga kyla iš šiame pagrindų sprendime nustatytos sistemos atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį.

122. Tokios Europos arešto orderio išdavimo sąlygų teisminės kontrolės išduodančiojoje valstybėje narėje galimybės buvimas yra būtina sąlyga siekiant išlaikyti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą ir pripažinimą. Primintina, jog šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad „didelis valstybių narių tarpusavio pasitikėjimas, kuriuo pagrįstas Europos arešto orderio mechanizmas, grindžiamas prielaida, kad kitų valstybių narių baudžiamąsias bylas nagrinėjantys teismai, kurie dėl įvykdyto Europos arešto orderio turės pradėti baudžiamojo persekiojimo, bausmės vykdymo ar sprendimo dėl įkalinimo vykdymo procedūras arba baudžiamosios bylos nagrinėjimo iš esmės procesą, atitinka veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimus“⁷⁷, o tokia prielaida suponuoja teisminės kontrolės galimybės buvimą.

123. Teisingumo Teismo nustatytas principas, pagal kurį turi būti galimybė dėl prokuroro nutarimo išduoti Europos arešto orderį išduodančiosios valstybės narės teisme pateikti skundą, visiškai atitinkantį veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus, lemia tai, kad šiuo tikslu šioje valstybėje narėje turi būti suteiktos viena ar kelios veiksmingos teisių gynimo priemonės.

124. Beje, pažymėtina, jog Teisingumo Teismo teiginys, kad atsakomybė kontroliuoti Europos arešto orderio išdavimo teisėtumą visų pirma tenka išduodančiajai valstybei narei⁷⁸, nebūtų konkrečiai pritaikytas, jeigu Sąjungos teisėje nebūtų nustatyta, kad tokia kontrolė turi būti veiksmingai vykdoma šioje valstybėje narėje, ir šiuo klausimu nesvarbu, ar ji vykdoma prieš perduodant prašomą perduoti asmenį, jo perdavimo metu ar po perdavimo. Taigi vykdančiosios teisminės institucijos sprendimas nedaro poveikio atitinkamo asmens galimybei, jį perdavus, pagal išduodančios valstybės narės teisės sistemą pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis, jam leidžiančiomis ginčyti Europos arešto orderio, kuriuo remiantis jis buvo perduotas, teisėtumą⁷⁹.

125. Be to, valstybės narės, remdamosi procesine autonomija, kurią jos turi taikydamos Pagrindų sprendimą 2002/584, nes jame nėra nuostatų šiuo klausimu, turi diskreciją nustatyti konkrečią sprendimo dėl Europos arešto orderio teisminės kontrolės įgyvendinimo tvarką⁸⁰. Vis dėlto nustatydamos tokią tvarką valstybės narės turi užtikrinti, kad nebūtų kliūčių taikyti Pagrindų sprendimą 2002/584⁸¹.

74 C-168/13 PPU, EU:C:2013:358.

75 Žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *F* (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 46 punktas). Taip pat žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *Minister for Justice and Equality (Teismų sistemos trūkumai)* (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 56 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

76 Žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *F* (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 47 punktas).

77 Žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *Minister for Justice and Equality* (Teisminės sistemos trūkumai) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 58 punktas).

78 Žr., be kita ko, 2018 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *IK (Papildomos bausmės vykdymas)* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 66 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taip pat žr. 2018 m. sausio 23 d. Sprendimą *Piotrowski* (C-367/16, EU:C:2018:27, 50 punktas).

79 Pagal analogiją, kiek tai susiję su Europos arešto orderiu, išduotu siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, žr. 2018 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *IK (Papildomos bausmės vykdymas)* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 67 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

80 Šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *F* (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 52 punktas).

81 Šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *F* (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 53 punktas).

126. Manau, jog tam, kad pasiektų rezultatą, t. y. kad būtų galimybė taikyti pagrindinėje byloje nagrinėjamo Europos arešto orderio išdavimo sąlygų teisminę kontrolę, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nacionalinę proceso teisę turi aiškinti taip, kad joje surastų pagrindą, kuriuo galima grįsti jo kompetenciją nagrinėjamoje byloje vienu metu patikrinti ir šio orderio išdavimo procedūros teisėtumą⁸². Vadovaujantis šiuo požiūriu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui tenkanti Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo pareiga leistų pašalinti sunkumus, susijusius su perduoto asmens veiksmingos teisminės gynybos reikalavimu, kuriuos gali lemti valstybių narių procesinė autonomija.

127. Jeigu nepakaktų pasitelkti nacionalinę proceso teisę siekiant pagrindinėje byloje nagrinėjamos Europos arešto orderio išdavimo procedūros papildomos teisminės kontrolės ar paaiškėtų, kad tai neįmanoma, nes prieštarauja nacionalinės teisės aktams, manau, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tokį kompetencijos pagrindą galėtų nustatyti remdamasis Chartijos 47 straipsniu.

128. Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatyta: „pagal Sąjungos teisės viršenybės principą tuo atveju, kai negali aiškinti nacionalinės teisės aktų taip, kad jie atitiktų Sąjungos teisės reikalavimus, kiekvienas nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi pagal jo jurisdikciją, kaip valstybės narės įstaiga, privalo netaikyti jokios nacionalinės teisės nuostatos, prieštaraujančios Sąjungos teisės nuostatai, kuri tiesiogiai taikoma jo nagrinėjamoje byloje“⁸³.

129. Taigi iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog „vien Chartijos 47 straipsnio pakanka ir jo nereikia tikslinti Sąjungos ar nacionalinės teisės nuostatomis, kad privatiems asmenims būtų suteikta teisė, kuria galima remtis“⁸⁴.

130. Be to, „nors, nesant šią sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės aktų, kiekviena valstybė narė savo nacionalinės teisės sistemoje turi paskirti kompetentingus teismus ir nustatyti ieškinių, skirtų iš Sąjungos teisės sistemos kylančių individualių teisių apsaugai užtikrinti, pareiškimo procesines taisykles, valstybės narės privalo kiekvienu atveju užtikrinti, kad būtų paisoma Chartijos 47 straipsnyje garantuojamos teisės į veiksmingą teisminę gynybą“⁸⁵.

131. Taip pat Teisingumo Teismas nusprendė: „nors siekiant užtikrinti teisių, kurių asmenims kyla iš Sąjungos teisės, apsaugą Sąjungos teise iš principo nesiekiami įpareigoti valstybių narių numatyti savo nacionaliniuose teismuose kitų teisių gynimo priemonių nei tos, kurios jau nustatytos pagal nacionalinę teisę <...>, kitaip vis dėlto yra tuo atveju, jei iš nagrinėjamos nacionalinės teisinės sistemos organizavimo matyti, kad nėra jokių teisminių gynybos priemonių, leidžiančių, nors ir netiesiogiai, užtikrinti iš Sąjungos teisės kylančių teisės subjektų teisių laikymąsi, arba jei vienintelis būdas kreiptis į teismą būtų priverstinis tų teisės subjektų padarytas šios teisės pažeidimas“⁸⁶.

132. Vadinasi, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turėtų nuspręsti, kad pagal nacionalinę proceso teisę, net ir ją aiškindamas, jis nagrinėjamoje byloje negali netiesiogiai nagrinėti prokuroro išduoto Europos arešto orderio išdavimo procedūros teisėtumo, manau, tas teismas kompetencijos vykdyti tokią kontrolę pagrindu galėtų laikyti Chartijos 47 straipsnį⁸⁷.

82 Taip pat šiuo klausimu žr. generalinio advokato M. Campos Sánchez-Bordona išvadą sujungtose bylose *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)* (C-566/19 PPU ir C-626/19 PPU, EU:C:2019:1012, 97 punktą).

83 Žr., be kita ko, 2020 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 139 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

84 Žr., be kita ko, 2020 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 140 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

85 Žr., be kita ko, 2020 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 142 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

86 Žr., be kita ko, 2020 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 143 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

87 Žr. pagal analogiją 2020 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 146 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

133. Taigi, jeigu pagal išduodančiosios valstybės narės proceso teisę nenustatyta teisių gynimo priemonė, leidžianti teismui kontroliuoti tokio Europos arešto orderio išdavimo sąlygas ir, be kita ko, jo proporcingumą, prieš jį išduodant arba tuo pačiu metu, kai jis išduodamas, taip pat vėliau⁸⁸, teismas, priimančias sprendimą paskesnėje baudžiamojo proceso stadijoje nei prašomo perduoti asmens perdavimas, turi turėti galimybę papildomai kontroliuoti šio orderio išdavimo sąlygas.

134. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuriam pateiktas NPK 270 straipsniu grindžiamas prašymas panaikinti suėmimą, pagal Chartijos 47 straipsnį yra įgaliotas kontroliuoti Europos arešto orderio, kuriuo remiantis prašomas perduoti asmuo sulaikytas ir atvedintas į tą teismą, o vėliau priimtas sprendimas dėl jo suėmimo, išdavimo sąlygas.

135. Taigi siūlau Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui atsakyti, kad, jeigu pagal išduodančiosios valstybės narės teisę nenustatyta teisminė gynyba, kuria būtų galima pasinaudoti siekiant institucijos, kuri dalyvauja vykdamas teisingumą šioje valstybėje narėje, bet pati nėra teismas, išduoto Europos arešto orderio išdavimo sąlygų kontrolės, Sąjungos teisės viršenybės principas ir Chartijos 47 straipsnyje garantuojama teisė į veiksmingą teisminę gynybą turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi dėl asmens, perduoto pagal Europos arešto orderį, išduotą remiantis nacionaliniu aktu, kuris negali būti laikomas „[nacionaliniu] arešto orderiu arba kitu tokį pat poveikį turinčiu vykdytinu teismo sprendimu“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies c punktą, suėmimo teisėtumo, ir, jeigu remiamasi šio Europos arešto orderio neteisėtumu atsižvelgiant į Sąjungos teisę, yra įpareigotas pripažinti, kad turi kompetenciją vykdyti tokią teisėtumo kontrolę.

D. Dėl Europos arešto orderio negaliojimo sukeliamų pasekmių kaltinamojo suėmimui

136. Trečiuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo siekia sužinoti ir dėl pasekmių, kurias jo nagrinėjamoje byloje dėl MM suėmimo sukelia konstatuotas pagrindinėje byloje nagrinėjamo Europos arešto orderio negaliojimas.

137. Konkrečiau kalbant, pagal analogiją remdamasis 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo⁸⁹ 44 konstatuojamąja dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar išvada, kad Europos arešto orderis negalioja, turi lemti tai, kad MM reikia sugrąžinti į padėtį, kurioje jis būtų buvęs, jeigu nebūtų padaryta Sąjungos teisės pažeidimo, o tai reikštų, kad šiuo atveju reiktų panaikinti MM suėmimą.

138. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, jog pagal nacionalinę teisę buvo ir yra tenkinamos visos MM suėmimo sąlygos.

139. Paskui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog, vertinant vien procesiniu požiūriu, MM suėmimas galėjo būti paskirtas vien dėl to, kad jis asmeniškai buvo atvedintas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą, o šis atvedinimas buvo negaliojančio Europos arešto orderio įvykdymo rezultatas. To teismo nuomone, jeigu orderis nebūtų buvęs išduotas, MM nebūtų buvęs sulaikytas Ispanijoje, nebūtų buvęs perduotas Bulgarijos teisminėms institucijoms, todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nebūtų jam skyręs suėmimo.

88 Žr. *a contrario* 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)* 52 punktą.

89 OL L 65, 2016, p. 1. Šios direktyvos 44 konstatuojamojoje dalyje nustatyta: „Sąjungos teisės veiksmingumo principas reikalauja, kad valstybės narės numatytų tinkamas ir veiksmingas pažeistų teisių, kurios asmenims suteiktos pagal Sąjungos teisę, gynimo priemones. Veiksminga teisių gynimo priemonė, kuria galima pasinaudoti bet kurios iš šioje direktyvoje nustatytų teisių pažeidimo atveju, turėtų užtikrinti, kad įtariamųjų arba kaltinamųjų padėtis kuo labiau atitiktų tą padėtį, kurioje jie būtų, jeigu pažeidimo būtų nebuvo, taip apsaugant teisę į teisingą bylos nagrinėjimą ir teises į gynybą“.

140. Pritarus tokiam požiūriui, to teismo nuomone, reikėtų nuspręsti, kad skiriant MM suėmimą padarytas esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimas, nes Europos arešto orderį išdavė nekompetentinga institucija (nebuvo užtikrintas būtinas teismo dalyvavimas), remdamasi sprendimu, kuris nėra nacionalinis arešto orderis. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turėtų nuspręsti, kad MM suėmimas, paskirtas įvykdyti šį Europos arešto orderį, yra neteisėtas. Taigi MM turi būti išleistas į laisvę⁹⁰.

141. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad turėtų atsižvelgti į konstatuotus Europos arešto orderio trūkumus, ir, jeigu nusprendžia, kad jie yra esminiai, jam turi būti suteikti įgaliojimai remiantis šiuo procesinio pobūdžio pagrindu panaikinti MM suėmimą.

142. Dėl šio aspekto primintina, kad suėmimo pagrindas yra 2020 m. liepos 29 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nutartis, priimta prieš dieną gavus prokuroro prašymą taikyti tokią priemonę.

143. Šia nutartį dėl suėmimo patvirtino apeliacinės instancijos teismas.

144. Pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nagrinėja naują skundą dėl MM suėmimo teisėtumo kontrolės. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas vykstant procesui pagal NPK 270 straipsnį, kurį pradėjo MM gynėjas, siekdamas, kad būtų panaikintas šiam asmeniui skirtas suėmimas.

145. Pirmiausia, manau, svarbu pabrėžti, kad šiuo metu galiojančioje Sąjungos teisėje dar nesuderintos asmens, dėl kurio vykdomas baudžiamasis persekiojimas, suėmimo skyrimo sąlygos⁹¹. Todėl teismas, turintis kompetenciją skirti suėmimą, gali nuspręsti taikyti tokią priemonę, remdamasis tik nacionalinėje teisėje nustatytais sąlygomis, o prireikus nutraukti jos taikymą, jeigu nustato, kad tokios sąlygos nebetenkinamos.

146. Nemanau, kaip, atrodo, siūlo Komisija, kad visa prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nagrinėjama byla nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, todėl ji netaikoma remiantis Chartijos 51 straipsnio 1 dalimi. Kadangi, kaip nurodyta, pagrindinėje byloje nagrinėjama Europos arešto orderio teisėtumo teisminė kontrolė turi būti vykdoma nagrinėjant šią bylą, susijusią su MM suėmimo tolesniu taikymu arba panaikinimu, turi būti taikomi Pagrindų sprendimas 2002/584 ir Chartijos 47 straipsnis. Atsižvelgiant į tai, kad, kaip matyti iš pateiktų argumentų, pagrindų sprendime nustatyta sistema grindžiama Europos arešto orderio teisminės kontrolės garantija, tokios kontrolės įgyvendinimas visada yra Sąjungos teisės taikymas remiantis Chartijos 51 straipsnio 1 dalimi, ir nesvarbu, kurioje baudžiamojo proceso stadijoje ji taikoma.

147. Toliau manau, jog dėl tokios teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose priemonės, kaip Europos arešto orderis, ribų nei Pagrindų sprendime 2002/584, nei Chartijos 47 straipsnyje nenustatyta, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išleisti į laisvę asmenį, kuriam taikomas suėmimas, jeigu konstatuoja, kad Europos arešto orderis, kuriuo remiantis šis asmuo perduotas, neteisėtas.

⁹⁰ Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas lygina su byla, kurioje priimtas 2019 m. sausio 17 d. Sprendimas *Dzivev ir kt.* (C-310/16, EU:C:2019:30), nes, to teismo nuomone, ta byla susijusi su institucijos, kuri viršijo kompetenciją (naudojo įrodymus, surinktus klausantis telefono pokalbių, kuriems reikalingas teismo leidimas, kai tokį leidimą išdavė tokios kompetencijos netekęs teismas), priimtu sprendimu.

⁹¹ Pavyzdžiui, dėl Direktyvos 2016/343 taikymo ribų suėmimo klausimu, taip pat Chartijos 6 ir 47 straipsnių taikymo šioje srityje žr. 2019 m. lapkričio 28 d. Sprendimą *Spetsializirana prokuratura* (C-653/19 PPU, EU:C:2019:1024). Taip pat žr. generalinio advokato G. Pitruzzella išvadą byloje *Spetsializirana prokuratura* (C-653/19 PPU, EU:C:2019:983, 15 ir paskesni punktai).

148. Remiantis Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 1 dalimi, „Europos arešto orderio mechanizmo dalykas – *sulaikyti ir perduoti* prašomą perduoti asmenį, kad, siekiant ši[ame] pagrindų sprendim[e] [numatyto] tikslo, padaryta nusikalstama veikla neliktų nebaudžiama ir kad tas asmuo būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn arba atliktų jam paskirtą laisvės atėmimo bausmę“⁹². Vadinas, jeigu prašomas perduoti asmuo suimtas, paskui perduotas išduodančiajai valstybei narei, Europos arešto orderis iš esmės sukelia visas teises pasekmes, išskyrus konkrečiai nurodytąsias Pagrindų sprendimo 2002/584 3 skyriuje⁹³.

149. Atsižvelgiant į šias Europos arešto orderio mechanizmo ribas, reikia akcentuoti, kad jis nėra šio asmens suėmimo išduodančiojoje valstybėje narėje pagrindas.

150. Šią situaciją reikia skirti nuo situacijos vykdančiojoje valstybėje narėje. Nors pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 12 straipsnį galimas sprendimas suimti asmenį vykdančiojoje valstybėje narėje pagal Europos arešto orderį priimamas vadovaujantis šios valstybės narės teise, šis orderis yra būtinas tokio suėmimo pagrindas. Tai reiškia, kad, jeigu vykdančioji teisminė institucija turi atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, sulaikymo priemonė, dėl kurios priimtas sprendimas, iki perdavimo netenka teisinio pagrindo.

151. Perdavus prašomą perduoti asmenį išduodančiajai valstybei narei, suėmimo teisinis pagrindas gali būti tik tos valstybės teisminės institucijos priimtas nacionalinis aktas⁹⁴. Taigi, perdavus asmenį, dėl kurio šioje valstybėje narėje vykdomas baudžiamasis persekiojimas, jis gali būti sulaikytas tik remiantis nacionaliniu suėmimo pagrindu, kuris atsižvelgiant į nacionalinės teisės ypatumus gali būti nacionalinis arešto orderis ir prireikus teismo sprendimas dėl šio asmens suėmimo, jeigu tenkinamos šiuo tikslu nacionalinėje teisėje nustatytos sąlygos. Vadinas, suėmimas vykdamas baudžiamąjį persekiojimą išduodančiojoje valstybėje narėje grindžiamas ne Europos arešto orderio išdavimu, o teisėtai išduotu nacionaliniu aktu dėl sulaikymo.

152. Kiekvienu atveju kompetentingas nacionalinis teismas turi patikrinti, ar buvo priimta kaltinamajam taikoma nacionalinė su laisvės atėmimu susijusi prievartos priemonė ir ar tai padaryta laikantis išduodančiosios valstybės narės nacionalinės teisės.

153. Konkrečiau kalbant, būtent pagal išduodančiosios valstybės narės nacionalinę teisę reikia nustatyti, kokias pasekmes gali sukelti teisėto Europos arešto orderio nebuvimas sprendimui dėl asmens, dėl kurio vykdomas baudžiamasis persekiojimas, suėmimo, paskui sprendimui dėl suėmimo pratęsimo arba nepratęsimo⁹⁵.

92 2018 m. gruodžio 6 d. Sprendimas *IK (Papildomos bausmės vykdymas)* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 39 punktas). Pasviruoju šriftu išskirta mano.

93 Šiuo klausimu žr. generalinės advokatės E. Sharpston išvadą byloje *IK (Papildomos bausmės vykdymas)* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:890, 81 ir 82 punktai). Pagrindų sprendimo 2002/584 reglamentuojamą procedūrą ji apibūdina taip: „Tai yra ciklas, kuris pradamas išdavus Europos arešto orderį <...> [ir kurį] užbaigia Europos arešto orderio įvykdymas – asmens perdavimas“ (83 punktas). Ji daro išvadą, kad „šios procedūros pasekmės negali viršyti [šio] pagrindų sprendimo taikymo srities ir tikslo, t. y. prašomo perduoti asmens perdavimo. Keletas pasekmių, kurias sukelia ši procedūra po perdavimo, yra aiškiai apibrėžtos [šio] pagrindų sprendimo 3 skyriuje“ (84 punktas).

94 2018 m. gruodžio 6 d. Sprendime *IK (Papildomos bausmės vykdymas)* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 56 punktas) šiuo klausimu pateikta naudingos informacijos, nors reikia patikslinti, kad, pirma, jis susijęs su Europos arešto orderiu, išduotu siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, ir, antra, su prielaida, kad papildomos bausmės nenurodymas šiame orderyje nedaro poveikio jo teisėtumui. Turėdamas atsakyti į argumentą, kad iš esmės vykdančiosios teisminės institucijos sprendimas yra dokumentas, kuris pagrindžia laisvės atėmimą išduodančiojoje valstybėje narėje, todėl negalima vykdyti bausmės, dėl kurios nebuvo priimta vykdančiosios teisminės institucijos sprendimo ir nebuvo duota leidimo perduoti asmenį, Teisingumo Teismas nusprendė: „vykdančiosios teisminės institucijos sprendimo dalykas nėra leisti, kaip nagrinėjamu atveju, vykdyti laisvės atėmimo bausmę išduodančiojoje valstybėje narėje <...>. [Š]iuo sprendimu tik leidžiama perduoti atitinkamą asmenį remiantis Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatomis, kad jis neliktų nenubaustas už padarytą nusikalstamą veiklą. *Laisvės atėmimo bausmės vykdymo pagrindas* – išduodančiojoje valstybėje narėje paskelbtas *vykdytinus nuosprendis*, kurį nurodyti reikalaujama pagal šio pagrindų sprendimo 8 straipsnio 1 dalies c punktą“ (56 punktas, pasviruoju šriftu išskirta mano).

95 Šiuo klausimu primintina, jog dėl MM nebuvo priimta NPK 64 straipsnio 2 punktu grindžiamo prokuroro nutarimo, o toks aktas, atrodo, yra įprastai Bulgarijoje naudojama priemonė Europos arešto orderiui išduoti dėl asmens, kuriam vykdomas baudžiamasis persekiojimas.

154. Vis dėlto reikia patikslinti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją valstybės narės privalo įgyvendinti kompetenciją baudžiamosios teisės srityje, laikydamosi Sąjungos teisės⁹⁶.

155. Taigi nacionalinis teismas turi imtis visų priemonių, kad kiek galima apsaugotų Sprendime 2002/584 nustatytos perdavimo sistemos veiksmingumą. Todėl kartu su galimu sprendimu atitinkamą asmenį išleisti į laisvę arba po jo turi būti imtasi atitinkamų priemonių, leidžiančių užkirsti kelią šio asmens pabėgimui dar kartą. Tokių priemonių nebuvimas gali riboti šiame pagrindų sprendime nustatytos perdavimo sistemos veiksmingumą, todėl trukdyti pasiekti jo tikslus⁹⁷, tarp kurių nurodyta ir kova su nebaudžiamumu⁹⁸. Labai nukentėtų teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose veiksmingumas ir valstybių narių tarpusavio pasitikėjimas, jeigu toks perdavimo procesas, kaip įvykdytas šiuo atveju, turėtų būti pripažintas nesukeliančiu jokių pasekmių, todėl perduotas asmuo pabėgtų ir būtinais reikėtų išduoti naują Europos arešto orderį.

156. Galiausiai reikia patikslinti, jog pirma pateikta analizė nedaro poveikio asmens, dėl kurio išduotas neteisėtas Europos arešto orderis, galimybei pagal išduodančiosios valstybės narės nacionalinę teisę pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo kompetentingame nacionaliniame teisme.

157. Iš visų šių argumentų darytina išvada, kad Pagrindų sprendimas 2002/584 ir Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui konstatavus, kad Europos arešto orderis išduotas neteisėtai, nes nepagrįstas „[nacionaliniu] arešto orderiu arba kitu tokį pat poveikį turinčiu vykdytinu teismo sprendimu“, kaip tai suprantama pagal šio pagrindų sprendimo 8 straipsnio 1 dalies c punktą, pagal juos nereikalaujama paleisti suimtojo po to, kai vykdančioji valstybė narė perdavė jį išduodančiajai valstybei narei.

158. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal nacionalinę teisę turi nuspręsti, kaip tokio nacionalinio akto, t. y. Europos arešto orderio teisinio pagrindo, nebuvimas gali paveikti sprendimą toliau taikyti kaltinamajam skirtą suėmimą arba jo netaikyti, kad nebūtų pakenkta Pagrindų sprendime 2002/584 nustatytos perdavimo sistemos veiksmingumui.

V. Išvada

159. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamųjų bylų teismas, Bulgarija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pagrindų sprendimu 2009/299/TVR, 8 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad Europos arešto orderis turi būti laikomas negaliojančiu, jeigu jis negrindžiamas „[nacionaliniu] arešto orderiu arba kitu tokį pat poveikį turinčiu vykdytinu teismo sprendimu“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. Ši sąvoka apima teisminės institucijos priimtas nacionalines priemones, kuriomis siekiama surasti ir suimti asmenį, dėl kurio vykdomas baudžiamasis persekiojimas, kad jis būtų atvesdintas į teismą baudžiamojo proceso veiksmams atlikti. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar nacionalinis aktas dėl kaltinimų pareiškimo, kaip tas, kuriuo remiantis priimtas pagrindinėje byloje nagrinėjamas Europos arešto orderis, sukelia tokias teises pasekmes.

96 Šiuo klausimu žr., be kita ko, 1998 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Bickel ir Franz* (C-274/96, EU:C:1998:563, 17 punktas). Taip pat žr. 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Ruska Federacija* (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 48 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

97 Pagal analogiją, kiek tai susiję su Pagrindų sprendimo 2002/584 17 straipsnyje nustatytų terminų pasibaigimu, žr. 2015 m. liepos 16 d. Sprendimą *Lanigan* (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 50 punktas).

98 Žr., be kita ko, 2018 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *IK (Papildomos bausmės vykdymas)* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 39 punktas).

2. Jeigu pagal išduodančiosios valstybės narės teisę nenustatyta teisminė gynyba, skirta kontroliuoti institucijos, kuri dalyvauja vykdamas teisingumą šioje valstybėje narėje, bet pati nėra teismas, išduoto Europos arešto orderio išdavimo sąlygoms, Sąjungos teisės viršenybės principas ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje garantuojama teisė į veiksmingą teisminę gynybą turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi dėl asmens, perduoto pagal Europos arešto orderį, išduotą remiantis nacionaliniu aktu, kuris negali būti laikomas „[nacionaliniu] arešto orderiu arba kitu tokių pat poveikį turinčiu vykdytinu teismo sprendimu“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584, iš dalies pakeisto Pagrindų sprendimu 2009/299, 8 straipsnio 1 dalies c punktą, suėmimo teisėtumo, ir, jeigu remiamasi šio Europos arešto orderio neteisėtumu atsižvelgiant į Sąjungos teisę, yra įpareigotas pripažinti, kad turi kompetenciją vykdyti tokią teisėtumo kontrolę.
3. Pagrindų sprendimas 2002/584, iš dalies pakeistas Pagrindų sprendimu 2009/299, ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui konstatavus, kad Europos arešto orderis išduotas neteisėtai, nes nepagrįstas „[nacionaliniu] arešto orderiu arba kitu tokių pat poveikį turinčiu vykdytinu teismo sprendimu“, kaip tai suprantama pagal šio iš dalies pakeisto pagrindų sprendimo 8 straipsnio 1 dalies c punktą, pagal juos nereikalaujama paleisti suimtąjį po to, kai vykdančioji valstybė narė jį perdavė išduodančiajai valstybei narei.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal nacionalinę teisę turi nuspręsti, kaip tokio nacionalinio akto, t. y. Europos arešto orderio teisinio pagrindo, nebuvimas gali paveikti sprendimą toliau taikyti kaltinamajam skirtą suėmimą arba jo netaikyti, kad nebūtų pakenkta iš dalies pakeistame Pagrindų sprendime 2002/584 nustatytos perdavimo sistemos veiksmingumui.